

Mbete kí Pol ndàngì adì Ròm-je

Ta-je kí dɔ mbete-tì kí Pol ndàngì adì Ròm-je

Njèkɔwkulə Pol ndàngì mbete kin adì njékadi mɛɛ-dé Jeju Kristì kí d'isi ðebo Ròm-tì. Ɛ pa sə-dé ta kí sobi dɔ néndó-je-tì kí boy n̄a-n̄a titi ta kí sobi dɔ kadmɛɛ je bè kin ya kete mɔki rəm, néndó kí sobi dɔ dow-je lay kí d'a koy kdɔtalə ra kí 'ra majal d'osi-né ta Lubə rəm, néndó kí sobi dɔ toji kí Lubə toji ramaji liə mɛɛ kɔr-ti kí ɔr ta dɔ dow-je-ti kí d'adi mɛɛ-dé Jeju Kristì kí ingə k̄ tó-dé-ti dɔ kagdəsi-ti rəm, néndó kí sobi dɔ ndukun lə jipi-je kí toji dow-je majal lə-dé rəm, néndó kí sobi dɔ néra kí njururu lə Lubə rəm, néndó kí sobi dɔ kadmɛɛ kí ɛ ðá aji-dé ði təl rɔ go ndukun-ti al rəm, néndó kí sobi dɔ Lubə kí adì Ndil-é kí aa njay isi mɛɛ njèkadmɛɛ-ti kí rá-rá kin rəm; Ndil kí aa njay kinlé ra sə-dé kaglo kisi k̄ dɔ taá-ti lə-dé adì panjiyə-dé titi-n̄a k̄ panjiyə Jeju ya ki kete par-par ('Ndó 1-11). Go-ti, Pol pa ta kí sobi dɔ kəm rəbi kí njururu kí njèkadmɛɛ-je d'a njiyə-né kɔo maji kí Lubə ra sə-dé ('Ndó 12-16).

Mɛɛ mbete Kullə-je-ti lə njèkɔwkulə-je lé, dow à kingə ta kí sobi dɔ Pol kí to njèba lə Poyta kí Maji k̄ təl-é kí təl to njèkɔwkulə kɔo kilə mbɛ-é k̄ lo-je lay kí dɔnangi-ti. Dɔkaglo-ti kí Pol ndàngì-né mbete kin ðebo Kɔrɛnti-ti lé, ɛ oo lo kí ðebo Ròm-ti al ya ðəy; kaglo-ti liə kinlé, Ròm to ðebo kí boy itə ðebo-je lay kí dɔnangi-ti rəm, to ðebo kí boy kí kɔðe-ti kí dɔnangi-je lay kí gəə dɔ babo Mediterane. Ɛ oji mɛɛ-é-ti kadi n'ow-ti n'ow n'ingə kuti njèkadmɛɛ-je kí ɛ ndàngì mbete kin

adi-dé. Ẽ gə dow-je madi kí nɔɔ kete ngá, adi ẽ ra-dé lapiya ta tɔl ta mbete-ti kinlé.

Tɔji rɔ kɪ lapiya kí ra

¹ Mə Pol, ngonnjèkullə lə Jeju Kristi kí Lubə ɓa-m adi-m m'to njèkɔwkulə, ɓá ində-m tagay kadi m'ilə mbɛ Poyta kí Maji liə lé ɓá m'ndàngi mbete kin m'adi-si; ² – Poyta kí Maji kinlé, low nɔ ya ẽ un mindi-é kɔ ə un kɪ kəm rəbi kí rɔ njépata-je kí ta-é-ti, adi ta-é tɔ mɛɛ mbete-ti kí aa njay nɔɔ; ³ to ta kí sɔbi dɔ Ngon-é, kí to-é dow-ti rəmə, to kí ginka-ti lə Dabidi; ⁴ ə kí sɔbi dɔ Ndil kí aa njay rəmə, tɔsi ndəl tɛɛ liə dan dow-je-ti kí d'oy ra adi toki tɔji-é ndaa-ti rəsi kɪ tógi kí ẽ lé to Ngon lə Lubə. ⁵ Jeju Kristi lé to 'Baɓe lə-ji. Kɪ takul-é ɓá Lubə ra-né sə-ji maji rəm, adi j'to-né njèkɔwkulə-je kɔ kadi kɪ ri-é rəmə, j'adi gin dow-je lay d'adi-é-né mɛɛ-dé ə 'təl rɔ-dé go ta-ti liə, ⁶ adi səi kàrè 'toi dow-je kí Jeju Kristi ɓa-si tɔ. – ⁷ Mbete kinlé m'ndàngi m'adi-si, səi lay kí Lubə ində-si dan kəm-é-ti, ɓa-si adi 'toi dow-je kí aai njay, kí isi ɓebo Ròm-ti. Kadi ramaji, kɪ lapiya lə Bɔbi-ji Lubə, kɪ 'lə 'Baɓe Jeju Kristi nà y sə-si.

Bo kɔw koo njèkadmɛɛ-je kí Ròm ra Pol nɔ
Ròm 15:23-32

⁸ Kete nɔ né-je-ti lay lé, m'ra oiyo Lubə lə-m kɔ ta lə-si lay kɪ takul Jeju Kristi, kɔɔtalə poy kadmɛɛ lə-si ɔr lo kí dɔnangi-ti nè lay. ⁹ Lubə kí m'isi m'ra kullə liə kɪ mɛɛ-m kí kàre-rè kɪ kəm rəbi kilə mbɛ Poyta kí Maji lə Ngon-é lé gə maji kí mɛɛ ta-je-ti kí m'isi m'pa siə lé m'nal kilə ri-si dan-ti al rəm, ¹⁰ ɓá taá-taá ya m'dəji-é, kadi kinə to ndigi liə rəmə, kí nè kin m'ingə tarəbi m'ɔw m'oo-si. ¹¹ Kɔ ɓo koo-si ra-m nɔ, kadi m'ɔw m'adi

ubøi maji kadm̄e-je madi læ Ndil kí aa njay kdo kadi adi-si tógi, ¹² əse kdo kadi j'uløi dingəm m̄e-ŋa-ti k̄i takul kadm̄e kí s̄øi rəm, mə rəm lay j'ori-ŋa do-ti.

¹³ †Ngankɔ-m-je kí njékadm̄e, m'ndigi kadi m'adi-si 'gøi kí taá-taá ya m'ɔji kow koo-si, kdo kadi m'oo-né kandi kullə læ-m dan-si-ti titi kí m'oo-né dan gin dow-je-ti kí rangi kin bè to; ngà m'ingə tarəbi al ya sar ðone. ¹⁴ To kurə do-m-ti kadi m'ow rɔ njékəmt̄e-je-ti rəm, njékəmt̄e al-je-ti rəm, kadi m'ow rɔ njénégə-je-ti rəm, njénégə al-je-ti rəm. ¹⁵ Gin-é kin ya ðá s̄øi kí isi ðebo Ròm-ti lé, ðo kilə mb̄e Poyta kí Maji dan-si-ti ra-m-né to.

¹⁶ †Kdotalə rɔ-m sɔl-m do Poyta kí Maji-ti al. Poyta kí Maji lé, to tógi læ Lubə kí tò kdo kaji læ dow kí rá-rá kí adi m̄e-é, adi to jipi-je ya kete ðøy ðá dow-je kí 'to jipi-je al ðøy. ¹⁷ Poyta kí Maji lé ðá toji ndaa-ti rəsi kí Lubə ɔr ta do dow-ti k̄i takul kadm̄e rəm, kdo kadm̄e rəm, titi kí 'ndàngi-né m̄e mbete-ti kí aa njay 'panè: Dow kí njururu à kisi kəm k̄i takul kadm̄e.*

Ta kí sɔbi do majal

Ta kí sɔbi do kulə do ta kí togrɔ-ti nangi

¹⁸ Lubə kí isi dɔra-ti toji wɔngi liə do dow-je-ti lay kí njékilə kuji do-é-ti al, k̄i njéra né kí njururu al, kí 'to njékuti do ta kí togrɔ-ti nangi m̄e né ra-ti kí njururu al læ-dé; ¹⁹ kdotalə né kí dow-je d'a gə rɔ Lubə-ti lé, tò ndaa-ti rəsi takəm-dé-ti, kdo Lubə ya t̄e k̄i do-é adi-dé. ²⁰ Kdotalə lo kində gin dɔnangi-ti n̄u ya né-je kí tò rɔ Lubə-ti kí to né-je kí dum koo k̄i kəm, adi to tógi-é kí tò sartagangi, k̄i to-é kí to Lubə kinlé toji rɔ-é k̄i

† 1:13 1:13 Knj 19:21 † 1:16 1:16 Mar 8:38 * 1:17 1:17 Aba 2:4

takul kullə ra-é-je adi tò ndaa-ti rəsi takəm dow-je-ti.
²¹ †Adi ta à kɔr dɔ-dé-ti al, kɔ dɛ 'gə-é ya, ngà kɔsi
 b́a d'ɔsi gajì-é titi kí dow à kɔsi-né gajì Lubə al rəm,
 'ra-é oiyo al rəm; ngà tagir-je lə-dé kí mɛɛ wəy kare b́a
 d'adi ur-dé wale, ə négə lə-dé kàrè lo ndul dɔ-ti ndi-ndi.
²² Dɛ d'oo rɔ-dé kɔ njékəmkaa-je, ngà 'to mbó-je, ²³ ə dɛ
 'mbati kulə rɪba dɔ Lubə-ti kí njəkoy al, rəmə né-je kí
 to takəm dow kí to njəkoy, kì yəl-je, kì dɔ-je kí nja-dé ra
 sɔ, kì dɔ-je kí njékagi nangi kin b́a dɛ d'ulə rɪba dɔ-dé-
 ti. ²⁴ Gin-é kin b́a Lubə inə-dé-né yaki adi 'ra-né né-je kí
 tò nɛ-nɛ kí ɔ-é tò mɛɛ-dé-ti d'ulə-né rɔsɔl dɔ rɔ-dé
 dɛ-ti ya; ²⁵ dɛ 'mbati ta kí tɔgrɔ-ti lə Lubə kɔ takədi;
 né kí Lubə ra b́a dɛ d'ɔsi dɔ-dé nangi nɔ-é-ti, 'pole-é,
 rəmə ɛ kí Njèra né-je lé b́a dɛ 'mbati kɔsi dɔ-dé nangi
 nɔ-é-ti; ɛ b́a kɔsgajì to 'liə sartagangi. Amɛn! ²⁶ Gin-é
 kin b́a Lubə inə-dé-né yaki adi 'ra né kɔbi-je kí ɔ-é ra-
 dé, adi dené-je d'inə ngɔw-dé-je ə 'təl dɔ-nɔ-ti 'tò kì nɔ;
²⁷ bə ya tɔ ə dingəm-je kàrè, d'inə dené-je ə dɛ ya ɔ-
 dé ra-nɔ adi 'təl dɔ-nɔ-ti 'tò kì nɔ; ɛ b́a to kində kɔji kí
 dɛ d'ingə asi gangi kur wale lə-dé. ²⁸ Ndigi kí 'ndigi gə
 Lubə kí ra-dé al lé b́a Lubə inə-dé-né yaki mɛɛ tagir-je-
 ti lə-dé kí majal, kɔ kadi 'ra né-je kí tuwə ra al. ²⁹ Né-je
 kí njururu al lay ya rusi mɛɛ-dé nji-nji, mɛɛndul-je, kì
 kəmnda-je, kì né ra kí majal-je, kì kim-nɔ kí ngə nɔ, kì
 tɔl dow-je, kì gaki-nɔ-je, kì mɛɛmajal-je, kì kədi dow-je;
³⁰ dɛ 'to njékində nané-je, kì njékulə ta ndil dow-je-ti, kì
 njéba-je lə Lubə, kì njétanga-je, njékində kàdì-dé-je, kì
 njékun ta rɔ-dé-je, kì njétɛɛ kì gosi ra né-je kí maji al,
 kì njémbati təl rɔ-dé go ta-ti lə njékoji-dé-je, kì mbó
 dow-je, ³¹ kì njépata mindi-dé joo-je rəm, 'to dow-je kí ta

† 1:21 1:21 EpE 4:17,18

̀ mɛɛ-dé kɔɔ dow-je al, [njékinɔ go ta kɔgi al-je†], k̀ njékoɔ kəmtondoo lə dow-je al. ³² Dɛ 'gə gow ḱ Lubə à gangta koy dɔ dow-je-ti ḱ njéra né-je ḱ bè kin; bè ya kàrè ra-é ya par b́á dɛ 'ra al, ngà d'á dɔ-ti 'ndigi k̀ njéra-é-je b̄əy rəm tɔ.

2

Ta ḱ gangi ḱ dɔ njégangta dɔ madi-dé-je-ti

Mat 7:1-5; Jak 2:12-13

¹ †I ḱ njégangta ta dɔ dow-je-ti lé, i 'to ná-ná ya kàrè, ta à kɔr dɔ-i-ti al; kɔɔ ta ḱ 'isi 'gangi dɔ dow-je-ti lé, to i ya tɔ b́á 'isi 'gangta dɔ rɔ-i-ti; kɔɔtalə i ḱ njégangta lé, i ya kàrè isi ra né-é-je lé sə-dé tɔ. ² Ə jəi j'gəi ḱ ta ḱ Lubə gangi dɔ dow-je-ti ḱ njéra né-je ḱ bè kinlé, to ta ḱ gangi ḱ njururu ya. ³ I ḱ isi 'gangi ta dɔ dow-je-ti ḱ njéra né-je ḱ bè kin, rəmə i ya kàrè isi 'ra sə-dé tɔ kinlé, i 'gír ḱ ta ḱ gangi lə Lubə lé, i 'a tɛɛ kəm-ti wa? ⁴ Əse ramaji lə Lubə ḱ n̄á, k̀ kisi dɔ-ti liə, k̀ mɛɛ ḱ kilə dɔ madi-é-ti liə kinlé, i 'nədi adi i 'gə ḱ ramaji liə kinlé isi ɔsi-i kadi inə panjiyə-i ḱ majal kɔgi al wa? ⁵ Ngà k̀ kəm rəbi mɛɛndə lə-i k̀ mbatí ḱ i 'mbatí kinə panjiyə-i ḱ majal kɔgi lé, i ya 'kəw wɔngi lə Lubə ḱ n̄á k̀ dɔ-i-ti, kɔɔ ngəbi-né ndɔ wɔngi liə ḱ to ndɔ ḱ ta ḱ gangi liə ḱ njururu à tɔji-né rɔ-é ndaa-ti rəsi. ⁶ Ə ndɔ-é-ti kinlé b́á, Lubə à kugə ná-ná k̀ go kullə ra-é ra-é*; ⁷ adi dɛ ḱ d'uwə rɔ-dé ngà 'ra maji rəm, 'sangí kɔsgaji, k̀ riɓa, k̀ kiskəm ḱ sartagangi lé, Lubə à kadi-dé d'isi kəm sartagangi; ⁸ ngà njénajta-je, ḱ 'to njémbatí ta ḱ

† 1:31 1:31 Ta-je ḱ tò mbunə né-ti kinlé [...] goto mɛɛ mbete-je-ti ḱ dɔsay ḱ dan-ti-je ḱ 'ndangi k̀ ji-dé k̀ ta grɛki. † 2:1 2:1 Mat 7:1; Luk 6:37 * 2:6 2:6 Pa 62:13

tɔgrɔ-ti, ɐ 'təl rɔ-dé go néra-ti kí njururu al lé, wɔngi kí n̄a lə Lubə à kusi dɔ-dé-ti. ⁹ Dow-je lay kí d'isi ká ra né kí maji al-ti lé kɔ́ kí n̄a, k̄i m̄eɛkɔ́ à ra-dé; à ra jipi-je ya dɔsay ɓá à ra dow-je kí 'to jipi-je al ɓɔy! ¹⁰ Kɔsgaji, k̄i riɓa, k̄i lapiya à tò kɔ́ dow-je lay kí njékisi ká ra né kí maji-ti; à tò kɔ́ jipi-je ya dɔsay ɓá à tò kɔ́ dow-je kí 'to jipi-je al ɓɔy! ¹¹ Kɔɔtalə rɔ Lubə-ti lé, kɔr kəm dow goto.

Ta kí sɔbi dɔ dow-je kí 'gə ndukun ɓá 'ra majal

¹² Dow-je lay kí 'gə ndukun al ɓá 'ra majal lé, d'a koy koy gə ndukun al ya tɔ; ɐ dow-je lay kí 'gə ndukun ɓá 'ra majal lé, d'a gangta dɔ-dé-ti k̄i ndukun ya tɔ. ¹³ Kɔɔtalə dow-je kí njékində mbi-dé koo-né ndukun k̄i koo kin ɓá ta à kɔr dɔ-dé-ti n̄ɔ Lubə-ti al; ngà njétəl rɔ-dé go ndukun-ti ɓá ta à kɔr dɔ-dé-ti. ¹⁴ Kɔ́ kinə dow-je kí 'to jipi-je al, adi d'ɔw k̄i ndukun al, ya ngà k̄i dɔ rɔ-dé bè ya 'ra né kí ndukun ɔji lé – d̄ɛ njékɔw k̄i ndukun al-je kinlé – d̄ɛ ya 'to ndukun dɔ rɔ-dé-ti. ¹⁵ Beɓa d̄ɛ 'tɔji kí né-je kí ndukun ndigi lé, toki ndàngi m̄eɛ-dé-ti; tagir kí m̄eɛ-dé-ti ya tɔji kí ndukun tò m̄eɛ-dé-ti n̄ɔɔ, adi d̄ɛ ya m̄eɛ-dé uwə-dé k̄i ta ɐse ɔr ta dɔ-dé-ti. ¹⁶ Ẹ́ ɓá to né kí à ra né ndɔ-ti kí Lubə à gangi-né ta k̄i takul Jeju Kristi dɔ né-je-ti kí dow-je d'isi 'ra k̄i gidi nḡɔy titi kí m'ilə-né mb̄ɛ Poyta kí Maji lé.

¹⁷ Ngà i kí 'ɓa rɔ-i jipi, ubə kul ndukun, 'tɔy rɔ-i 'panè 'to dow lə Lubə, ¹⁸ i kí 'gə né kí Lubə ndigi rəm, ndukun t̄ɛɛ kəm-i rəm, 'gə kɔr nin né kí maji k̄i né kí maji al rəm, ¹⁹ i kí 'ɓa rɔ-i njëndɔr njékəmtɔ-je, 'panè 'to londógi lə dow-je kí d'isi londul-ti, ²⁰ njékɔji né dow-je kí njégə né al-je, k̄i njëndó né ngan-je, kɔɔtalə i 'gə maji kí ndukun tɔji-i négə lay rəm, tɔji-i ta kí tɔgrɔ-ti

rəm. ²¹ I kí 'isi 'ndó né dow-je kí rangi kanlé, kdo ri bá i 'ndó né rɔ-i tɔ al wa? ²² I 'isi 'ndó dow-je kadì 'ɓogì al, rəmə i bá 'ɓogì! I kí 'panè: Kadì dow ra kaya al, rəmə i bá 'isi 'ra kaya! I 'ɔsi ta magi-je, rəmə i 'ɔy né-je kí mɛɛ kəy pole magi-je-ti lay! ²³ I 'ɔsi gajì rɔ-i k̀̀ ndukun, rəmə i 'ulə rɔsɔl dɔ Lubə-ti k̀̀ kəm rəbi kal dɔ ndukun! ²⁴ Kdotalə 'ndàngi 'panè: «Ta lə-si bá dow-je kí 'to jipì-je al 'pa-né ta kɔbi dɔ Lubə-ti†.»

Ta kí sɔbi dɔ ganjangi kí tɔgrɔ-ti

²⁵ Tɔgrɔ-ti ya, kinə 'təl rɔ-i go ndukun-ti rəmə, ganjangi‡ kí kijə lé, maji-é tò ya; ngà kinə i 'al dɔ ndukun rəmə, ganjangi kí d'ijə-i lé, təl to ganjangi al ngá. ²⁶ Ə kinə dow kí d'ijə-é ganjangi al təl rɔ-é go né-je-ti kí ndukun ɔji lé, Lubə à koo-é kí dow kí d'ijə-é ganjangi ya al wa? ²⁷ Dow kí d'ijə-é ganjangi kí daji rɔ-ti al, kí təl rɔ-é go ndukun-ti lé, se à gangta dɔ-i-ti i kí d'ijə-i ganjangi rəm, ɔw k̀̀ ndukun kí 'ndàngi rəm ya é i 'al dɔ-é kin al wa? ²⁸ Kdɔ né-je kí rɔ dow-ti ndaa-ti nè bá dow to-né jipì al rəm, ganjangi kàrè to kí rɔ dow-ti ndaa-ti nè kin al rəm tɔ. ²⁹ Ngà jipì kí tɔgrɔ-ti lé, dow to mɛɛ-é-ti kəy; ganjangi kí tɔgrɔ-ti to kí mɛɛ dow-ti ə to ganjangi kí ɔ rɔ Ndil-ti kí aa njay ɓi to ganjangi kí tò k̀̀ kəm rəbi ndukun kí 'ndàngi kin al. Jipì kí bè kinlé, dow-je d'ɔsi gajì-é al, ngà Lubə ɔsi gajì-é.

3

Né kí to nékumə lə jipì-je

† 2:24 2:24 Eja 52:5 ‡ 2:25 2:25 Jipì-je bá 'to dow-je kí d'ijə-dé ganjangi, ngà dow-je kí 'to jipì-je al bá 'ɓa-dé dow-je kí d'ijə-dé ganjangi al.

¹ Ə kadì dow to jipi lé, ri b́a t̀-̀ti ngay wa? Əse ganjangi lé, maji-é to ri wa? ² Maji-é tò n̄a m̄ēē né-je-ti lay. Kd̀o jipi-je b́a Lubə adi-dé ta liə d̀s̄ay. ³ Ngà se j'a painè ri wa? Kinə d̄ē kí dan-ti-je d'̀a njàngi d̀o ndi-dé-ti al lé, se k̄a kí d'̀a d̀o ndi-dé-ti al kinlé à ra kadì Lubə a njàngi d̀o ndi-é-ti al t̀o wa? ⁴ Nd̄a bè al! Kadì dow-je 'gə́ kí Lubə lé, to njèpa ta kí t̀ogro-ti, ə dow-je lay 'to njékə̀dta-je titi kí 'ndàngi-né 'panè: I Lubə, kadì dow-je 'gə́ kí ta-je lə-i to ta-je kí njururu rəm, kinə dow ɔw sə-i logangta-ti k̀arè, ta lə-i à to t̀o-é rəm*. ⁵ Ngà kinə néra kí njururu al lə-ji t̀ōji kí Lubə to njèra né kí njururu lé, j'a painè ri wa? Lokì Lubə adi w̄ngi liə ree d̀o-ji-ti lé, rəmə ɛ̄ to dow kí njururu al b́an al wa? M'pa kí dow-ti. – ⁶ Nd̄a bè al! Kinə Lubə to njèra né kí njururu al lé, à gangta d̀o dow-je-ti kí d̀onangi-ti nè ban wa? ⁷ Ngà kinə kə̀di ta lə-m ra adi ta kí t̀ogro-ti lə Lubə t̀o-né ndaa-ti rə̀si-rə̀si kadì dow-je d'̀osi-né gajì-é lé, Lubə gangta d̀o-m-ti titi dow kí njèramajal bè kd̀o ri b́əy wa? ⁸ Dow-je kí dan-ti-je kí 'to njékulə ta ndil-ji-ti 'panè: J̄əi j'painè: «J'rai né kí maji al kd̀o kadì né kí maji ree-né.» Ngà kd̀o ri b́a j'rai né kí maji al lé kadì né ra kí maji ree-né lé al wa? Dowbé-je kinlé, tuwə kadì 'gangi ta d̀o-dé-ti ya.

Dow-je lay ya 'to njéra majal-je

⁹ Se j'a painè ri wa? J̄əi jipi-je lé, j'itəi dow-je kí 'to jipi-je al wa? Nd̄a bè al. Kd̀otalə lé j't̀ōji kete kí jipi-je, k̀i jipi al-je lay ya majal ɔ̄ b̄e d̀o-dé-ti, ¹⁰ titi kí 'ndàngi-né 'panè:

Dow kí njururu goto, kí k̀are-rè ya k̀arè goto.

¹¹ Dow kí gə́ né goto. Dow kí sangi Lubə goto.

Dow-je lay ya 'ndəm, d̄ē lay ya 'təl dow-je kí maji al.

* 3:4 3:4 Pa 51:6

¹² Dow káre kí ra maji goto, kí káre-rè ya kàrè goto.

¹³ Rəbi mindi-dé toki ɓadi kí ta-é tò tagra bè,
ə d'ədi dow-je kì ta-dé. Kəngi li pii tò ta-dé-ti.

¹⁴ Ndɔl-je, kì ta-je kí to-to ɓá rusi ta-dé,

¹⁵ nja-dé ɔylo pele-pele lo kow kungi məsi kogi-ti,

¹⁶ rəbi kun-dé-je lay ya 'ree kì mɛɛkò titi,

¹⁷ de 'gə rəbi lapiya al.

¹⁸ ɓəl Lubə goto rɔ-dé-ti.

¹⁹ Je 'gə kí ta-je lay kí ndukun pa kinlé, pa kɔɔ dow-je lay kí d'isi gin tɔgi-ti lə ndukun, kɔɔ kadi uwə ta dow-je lay, ə kadi dow-je lay ya 'gə kí ta tò dɔ-dé-ti nɔ Lubə-ti.

²⁰ †Kɔɔtalə dow káre ya kàrè Lubə à kɔr ta dɔ-é-ti kɔɔ təl kí dowbé təl rɔ-é go ndukun-ti al; kɔɔtalə ndukun lé tɔji ɓá tɔji dow-je adi 'gə kí de 'ra majal.

Ta kí sobi dɔ kɔrtadɔ-ti

Kɔrtadɔ-ti kì takul kadmɛɛ Jeju Kristi

Gal 2:15-16; 3:8-14,22-29; Epɛ 2:7-9

²¹ Ngà ɓone bè lé, kɔr kí Lubə ɔr ta dɔ dow-je-ti kì takul ndukun al kinlé tɔji rɔ-é ndaa-ti rəsi ngá. Ndukun-je kì ta-je lə njépata-je kí ta Lubə-ti kàrè 'pa ta kí dɔ-ti rəm.

²² †Kɔr kí Lubə ɔr ta dɔ dow-je-ti kì takul kadmɛɛ Jeju Kristi kinlé tò kɔɔ dow-je lay ya kí d'adi mɛɛ-dé.

²³ Kɔɔtalə kɔr kəm dow goto: Dow-je lay ya 'ra majal adi 'nal rifa lə Lubə; ²⁴ ngà Lubə ɔr ta dɔ-dé-ti kare kì takul ramaji liə, kì kəm rəbi taa kí Jeju Kristi taa-dé ilə-dé taá, kɔɔ nam kí 'nam kàdì-é-ti. ²⁵ E ɓá Lubə adi-é to kadkare kí oy, kɔɔ majal-je lə dow-je kí d'adi mɛɛ-dé kí məsi-é ay kɔɔ-dé; bè kɔɔ kadi Lubə tɔji-né néra kí njururu liə. Kɔɔtalə Lubə un kəm-é kogi dɔ majal-je-ti kí dow-je 'ra low nu, dɔkaglo-ti kí e ilə-né mɛɛ-é dɔ madi-é-ti,

† 3:20 3:20 Gal 2:16 † 3:22 3:22 Gal 2:16

²⁶ ngà dɔkaglo-ti kí nè kinlé, ɛ ndigi toji néra kí njururu liə, kɔɔ kadi dow-je 'gə-né kí ɛ to njera né kí njururu, kà takul kɔr kí ɔr ta dɔ dow-ti kí adi mɛɛ-é Jeju.

²⁷ Kinə tò bè rəmə, né kí dow à kɔsi-né gajì rɔ-é tò ðan wa? Né-é goto. Kɔɔ ri wa? Kɔɔ kɔrtadɔ-ti tò kà takul kadmɛɛ, ði tò kà takul təl rɔ go ndukun-ti al. ²⁸ Kɔɔtalə jɛ j'gə kí Lubə ɔr ta dɔ dow-ti kà takul kadmɛɛ, ði kà takul təl rɔ go ndukun-ti al. ²⁹ Əse Lubə lé, to Lubə lə jipi-je ya par wa? To Lubə lə gin dow-je kí rangi ya tɔ al wa? Oiyə, ɛ to Lubə lə gin dow-je kí rangi tɔ. ³⁰ †Kɔɔtalə Lubə ra káre-rè; ɛ ya à kɔr ta dɔ dow-je-ti kí d'ijə-dé ganjangi kà takul kadmɛɛ rəm, à kɔr ta dɔ dow-je-ti kí d'ijə-dé ganjangi al kà takul kadmɛɛ rəm.

³¹ Tò bè kinlé, jɛ j'bujuru ndukun kɔgi kà takul kadmɛɛ wa? Nɔɔ bè al. Kadi ðá jɛ j'adi-é tɔgi dɔ madi-é-ti.

4

*Kəm rəbi kí ta ɔr-né dɔ Abrakam-ti
Gal 3:6-9,29; Pa 32; Əbr 11:8-19*

¹ Ə Abrakam kí to ka-ji lé, ta ri ðá j'a pai dɔ-é-ti wa? Ri ðá ɛ ingə kí go tɔgi dow-ti wa? ² Kɔɔtalə kinə, Lubə ɔr ta dɔ Abrakam-ti kà takul kullə ra-é-je rəmə lé, ɛ à kɔsi-né gajì rɔ-é. Ngà né kí à kɔsi-né gajì rɔ-é nɔ Lubə-ti ya goto. ³ †Kɔɔ mbete kí aa njay panè: «Abrakam adi mɛɛ-é Lubə, ðá Lubə ɔr-né ta dɔ-é-ti.» ⁴ Kinə dow ra kullə ðá ingə-né né lé, né-é kinlé, to nédɔji kullə liə, ði to maji ðá 'ra siə al. ⁵ Ngà dow kí ra kullə al ya, ðá adi mɛɛ Lubə kí to njəkɔr ta dɔ njéramajal-je-ti lé, ta ɔr dɔ dowbé-ti kà takul kadmɛɛ liə.

† 3:30 3:30 Gal 3:20 † 4:3 4:3 Gal 3:6

⁶ Bè ya tɔ́ é Dabidi pa-né ta kí sobi dɔ́ rɔ́nəl lə dow kí Lubə ɔ́r ta dɔ́-é-ti kɔ́ kullə ra-é-je al. É panè:

⁷ «Dow-je kí Lubə inə go majal-je lə-dé kɔ́gi
ə un kəm-é ki rangi dɔ́ majal-je-ti lə-dé bá 'to
njénékumə-je.

⁸ Dow kí 'Babe tidə majal-je liə dɔ́-é-ti al bá to
njénékumə!»

⁹ Rɔ́nəl-é kinlé, tò kdɔ́talə dow-je kí d'ijə-dé ganjangi
ya par əse tò kdɔ́talə dow-je kí d'ijə-dé ganjangi al tɔ́
wa? Kdɔ́talə j'painè: Abrakam lé, kɔ́ takul kadmɛɛ́ bá
Lubə ɔ́r-né ta dɔ́-é-ti. ¹⁰ Ə kaglo-ti kí rá bá Lubə ɔ́r-né
ta dɔ́-é-ti wa? To kí d'ijə-é-né ganjangi ngá, əse d'ijə-
é-né al bəy wa? Lubə ɔ́r ta dɔ́-é-ti kete bəy bá d'ijə-é
ganjangi bi to go ganjangi-ti al. ¹¹ Ə ganjangi kí kijə lé
Lubə adi-é, adi toki pɔ́ kí ɔ́si-é-né tɔ́ji-né ta kí ɔ́r dɔ́-é-ti
kɔ́ takul kadmɛɛ́ loki d'ijə-é-né ganjangi al bəy. Gangi-é
kin bá ɛ́ to-né bɔ́bi dow-je lay kí d'ijə-dé ganjangi al ya
d'adi mɛɛ́-dé adi ta ɔ́r-né dɔ́-dé-ti. ¹² Rəm bá ɛ́ to bɔ́bi
dɛ́ kí d'ijə-dé ganjangi ə d'a dɔ́ ganjangi-ti kí d'ijə-dé
ya par kin al, ngà kí 'ndaji kadmɛɛ́ lə bɔ́bi-ji Abrakam
loki d'ijə-é-né ganjangi al bəy.

¹³ †Kdɔ́ to takul təl rɔ́ go ndukun-ti bá Lubə un-né
mindɔ́-é kadi dɔ́nangi təl-né néndubə lə Abrakam əse
lə nganka-é-je al, ngà to takul kɔ́r kí ɛ́ ɔ́r ta dɔ́-é-ti kɔ́
kadmɛɛ́ liə. ¹⁴ †Kinə kɔ́ takul təl rɔ́ go ndukun-ti bá dow
to-né njénéndubə rəmə, kadmɛɛ́ to né kí kɔ́gi kare rəm,
bá kunmindɔ́ ra kullə al rəm. ¹⁵ Kdɔ́talə ndukun bá ree
kɔ́ wɔ́ngi lə Lubə dɔ́ dow-je-ti, ə lo kí ndukun goto-ti lé,
kaldɔ́ta kàrè goto-ti tɔ́. ¹⁶ †Adi néndubə kí Lubə adi lé tò
kɔ́ takul kadmɛɛ́, ə to ramaji liə kɔ́ kadi kunmindɔ́ liə

† 4:13 4:13 Gal 3:29 † 4:14 4:14 Gal 3:18 † 4:16 4:16 Gal 3:7

lé, tò-né lo tò-é-ti kɔɔ ta lə nganka Abrakam lay ya; kadi tò kɔɔ ta lə-dé dɛ kɨ 'to njétəl rɔ-dé go ndukun-ti ya par al, ngà kadi tò kɔɔ ta lə-dé dɛ lay kɨ d'ow kɨ kadmɛɛ lə Abrakam kɨ to bɔbi-ji lay tɔ, titi kɨ 'ndàngi-né 'panè: ¹⁷ «I lé, m'adi-i 'to bɔbi gin dow-je kɨ gay-gay kɨ 'tò nduy-nduy.» E ya to bɔbi-ji lay nɔ Lubə-ti kɨ ɛ adi-é mɛɛ-é kɨ to njèkadi dow-je kɨ d'oy 'təl d'isi kəm rəm, njèkadi né kɨ goto tò rəm kin. ¹⁸ Lé né kɨ tuwə kində mɛɛ dɔ-ti goto kàrè, Abrakam ɔw kɨ nékində mɛɛ dɔ-ti liə, ɛ adi mɛɛ-é Lubə; befa ɛ təl-né bɔbi gin dow-je kɨ gay-gay kɨ 'tò nduy-nduy titi kɨ 'ndàngi-né 'panè: «Nganka-i d'a tò nduy-nduy.» ¹⁹ Bal Abrakam ɔw ngɔsi kɨ bal bu, adi ɛ oo rɔ-é kɨ dow kɨ oy rəm, bá Sara kàrè asi koji ngon al ngà rəm, ya ngà kadmɛɛ lə Abrakam yay al. ²⁰ Mɛɛ Abrakam ngà adi tadi dɔ kunmindɨ-ti lə Lubə al, ngà kadmɛɛ liə adi-é tɔgi adi ulə rifa dɔ Lubə-ti; ²¹ kɔɔ ɛ gə maji kɨ né kɨ Lubə un mindɨ-é kɔɔ ra lé, tɔgi-é asi kadi-é ra tɔ. ²² Gin-é kin bá Lubə ɔr-né ta dɔ-é-ti.

²³ Ngà ta kɨ 'ndàngi 'panè: Lubə ɔr ta dɔ-é-ti kinlé, sobi dɔ Abrakam kɨ kár-é al; ²⁴ ta kinlé sobi dɔ-ji jɔi kɨ Lubə à kɔr ta dɔ-ji-ti kin tɔ, adi to jɔi kɨ j'adi mɛɛ-ji Lubə kɨ adi 'Babe lə-ji Jeju tɔsi ndəl ində lo tɛɛ dan dow-je-ti kɨ d'oy. ²⁵ Lubə ilə-é ji dow-je-ti adi 'tɔl-é kɔɔ majal-je lə-ji, bá adi-é tɔsi ndəl ində lo tɛɛ kɔɔ kadi ta ɔr-né dɔ-ji-ti.

5

Né kɨ ree go kortado-ti
1Pi 1:3-9; 1Ja 4:9,10

¹ ɔ ta kɨ ɔr dɔ-ji-ti kɨ takul kadmɛɛ kinlé, ra adi lapiya tò dan-ji-ti kɨ Lubə, kɨ kəm rəbi kɨ rɔ 'Babe-ti lə-ji Jeju Kristi. ² Jeju kɨ j'adi-é mɛɛ-ji kinlé bá to kəm rəbi kɨ

Lubə ra-né sə-ji maji; ramaji lə Lubə kinlé jəi j'ai mɛɛ-é-ti njangi rəm, bá jəi j'osi-né gajɪ rɔ-ji kɔ rɪbɑ lə Lubə kɪ to nékində mɛɛ dɔ-ti lə-ji kin rəm tɔ. ³ Kɪ boy nɑ lé, dan kɔ-je-ti kɪ dum natɪ kàrè, jəi j'osi gajɪ rɔ-ji, kdɔtalə jəi j'gəi kɪ kɔ-je kin bá à ree kɪ kuwə rɔ nga, ⁴ ə kuwə rɔ nga à ree kɪ kɑ gərərə mɛɛ nɑmɛɛ-ti, ə kɑ gərərə mɛɛ nɑmɛɛ-ti à ree kɪ mɛɛ kɪ kində dɔ-ti; ⁵ ə nékində mɛɛ dɔ-ti lə-ji à tò rɔsɔl dɔ-ji-ti al, kdɔtalə ndigi kɪ Lubə ndigi-ji kinlé, taa mɛɛ-ji pəl-pəl kɪ takul Ndil kɪ aa njay kɪ ɛ adi-ji. ⁶ Kɔ, ndɔki tɔgi-ji goto bəy ya, lɔki dɔkaglo kɪ Lubə ɔr asɪ rəmə, Kristɪ oy kɔ njékilə kuji dɔ Lubə-ti al-je. ⁷ Nga nɑ kadɪ dow oy kɔ ta lə dow kɪ njururu; njəramaji je bè bá dɔmaji ə dow à kuwə mɛɛ-é nga koy kɔ ta liə. ⁸ Nga né kɪ tɔji kɪ Lubə ndigi-ji lé bá to koy kɪ Kristɪ oy kɔ ta lə-ji lɔki j'toi-né njəramajal-je ya bəy. ⁹ ə bɔne bè kɪ ta ɔr dɔ-ji-ti kɪ takul məsi-é ngá kinlé bá à kaji-ji ta wɔngi-ti kɪ à ree lé al tɔ bəy wa? ¹⁰ Kdɔtalə, kɪ ndɔki j'toi-né njéba-je lə Lubə bəy kàrè, ɛ ulə noji natɪ sə-ji kɪ takul koy lə Ngon-é rəm, ngà bɔne bè kɪ ɛ ulə noji natɪ sə-ji ngá kinlé, bá à kaji-ji kɪ takul kiskəm lə Ngon-é lé al bəy wa? ¹¹ Kɪ boy nɑ bəy lé, jəi j'osi gajɪ rɔ-ji kɪ ri Lubə kɪ takul 'Babe lə-ji Jeju Kristɪ kɪ bɔne bè ulə-ji noji natɪ kɪ Lubə.

Ta kɪ sɔbi dɔ Adam-je kɪ Jeju

1Kɔ 15:21-22,45-49,56-57

¹² Gangi-é kɪ majal ree-né dɔnangi-ti kɪ takul dow kàre-rè, ə koy ree-né kɪ takul majal kinlé, gangi-é kin ya koy ree-né dɔ dow-je-ti lay, kdɔtalə dow-je lay ya 'ra majal ... ¹³ Kɔ, kete bəy bá kadɪ ndukun tò lé, majal tò dɔnangi-ti ngá; ngà lɔki ndukun goto-né bəy lé, tidə majal dɔ dow-ti goto bəy. ¹⁴ Ya ngà ulə gin-é dɔ Adam-ti nu sar tɛɛ-né dɔ Moiyji-ti kin ya koy ɔ bɛ dɔ dow-je-ti;

dɛ kɪ 'ra majal kɪ tan̩ kɪ kaldɔta lə Adam kin al kàrè, koy
 ɔ̃ ɓe dɔ-dé-ti. Adam lé to takəm dow kɪ tò kadɪ à ree.
¹⁵ Ngà kadkare tò gay kɪ majal; kɔɔ, ta lə majal lə dow
 káre-rè ya ɓəy é dow-je n̩ d'oy-né rəm ngà, ramajɪ lə
 Lubə, kɪ kadkare liə kɪ ree kɪ takul ramajɪ lə dow káre-rè
 kɪ to Jeju Kristi lé ɓá, maji-é à tò mburuki-mburuki kɔɔ
 dow-je n̩ al wa? ¹⁶ Kadkare kinlé, kandi-é tò gay kɪ majal
 lə dow káre-rè. Kɔɔtalə ta kɪ gangi kɪ sobi dɔ majal kɪ
 káre-rè lé, ree kɪ kindəkoji. Ngà kadkare kɪ ree go majal-
 je-ti kɪ n̩ lé, ree kɪ ta kɪ kɔɔr dɔ-ti tɔ. ¹⁷ Kɔɔ ta lə majal
 lə dow káre-rè, dow kɪ káre dʒngɪ bè ya ɓəy é koy ɔ̃-né
 ɓe dɔ dow-je-ti lay rəm ngà, dow-je kɪ d'ingə kadkare
 kɪ sobi dɔ kɔɔrtadɔ-ti, kɪ ramajɪ kɪ tò mburuki-mburuki
 kɪ ban ɓá d'a kisi kəm kɔɔ kɔ̃ ɓe kɪ takul Jeju Kristi kɪ
 káre-rè al wa? ¹⁸ Adɪ gangi-é kɪ ta lə dow kɪ káre-rè kɪ
 ra majal ya ta kɪ gangi ree-né dɔ dow-je-ti lay kinlé, bè
 ya tɔ é kɪ takul néra kɪ njururu lə dow kɪ káre-rè ya, ta
 ɔɔr-né dɔ dow-je-ti lay adɪ d'isi-né kəm tɔ. ¹⁹ Kɔɔtalə,
 titi kɪ, takul təl rɔ go ta-ti al lə dow káre-rè ya dow-je n̩
 ya 'təl-né njéramajal-je kinlé, bè ya tɔ é, kɪ takul təl rɔ
 go ta-ti lə dow káre-rè ya ta à kɔɔr-né dɔ dow-je-ti n̩ tɔ.
²⁰ Ə ndukun ree kɔɔ kadɪ majal oji-n̩ kɪ kete-kete, ngà
 lo kɪ majal oji-n̩-ti kɪ kete-kete lé, ramajɪ lə Lubə tò-ti
 mburuki-mburuki tɔ. ²¹ Adɪ gangi-é kɪ majal ɔ̃-né ɓe kɪ
 kəm rəbi koy kinlé, gangi-é kin ya tɔ é ramajɪ ɔ̃-né ɓe
 kɪ kəm rəbi ta kɪ kɔɔr dɔ-ti kɪ takul 'Baɓe lə-ji Jeju Kristi
 kɔɔ kiskəm kɪ sartagangɪ tɔ.

Kisi kɪ dɔ taá lə dow kɪ ta ɔɔr dɔ-é-ti

6

Ramajɪ lə Lubə ɔɔr dow kɔ̃gi gin tógi-ti lə majal
Kol 3:1-10

¹ Ə kadì j'painè ri wa? J'a kisi ká ra majal-tì, kđo kadì ramajì tò-né mburuki-mburuki wa? ² Nđá bè al! Nđokì jəi j'oyi koy kí gangi-ji natì kì majal ngá, ngà j'a təli kisi dan majal-tì ban bəy wa? ³ Səi 'gəi kí jəi lay kí 'ra-ji batəm kđo kində rɔ natì lə-ji kì Jeju Kristì lé, to nam b́a j'namì siə dɔ koy-é-tì mɛɛ batəm-tì al wa? ⁴ † batəm kí 'ra-ji lé, to koy kí j'oyi natì kì Kristì adì 'dubi-ji natì siə, kđo kadì titì kí ɛ tɔsi-né ndəl ində lo tɛɛ dan dow-je-tì kí d'oy kì takul tógi lə Bobi-é kí n̄a kinlé, jəi kàrè, kisi-ji kì dɔ-ji taá kin to kisi kí sigi tɔ. ⁵ Kđotalə kində kí j'indəi rɔ-ji natì siə j'oyi ḡa koy liə kinlé, j'a tɔsi ndəli kindəi lo tɛɛi titi-n̄a siə bè ya tɔ; ⁶ jəi j'gəi kí dajì rɔ-ji kí kete lé, 'bə-é kagdəsi-tì natì siə, kđo kadì dajì rɔ-ji kí njəramajal kinlé, tokì tuji-é kɔgi; bè kđo kadì jəi j'rai bə lə majal gogi al ngá. ⁷ Kđotalə dow kí oy lé, majal ɔ̀ bə dɔ-é-tì al ngá.

⁸ Ə kinə j'oyi natì kì Kristì rəmə, jəi j'adi mɛɛ-ji kí j'a kisi kəm natì siə tɔ. ⁹ Kđotalə jəi j'gəi kí Kristì kí tɔsi ndəl ində lo tɛɛ lé, à təl koy nđá al ngá; koy ɔ̀ bə dɔ-é-tì al ya sar ngá. ¹⁰ Koy kí Kristì oy lé, oy koy kí sobi dɔ majal*, ə oy nja káre-rè ya tagangi; kisi-é kí isi kəm bəne bè kinlé, ɛ isi kəm kđo ta lə Lubə. ¹¹ Bəba səi ya kì dɔ-si kàrè, kadì ooi rɔ-si kì dow-je kí d'oy koy kí gangi-dé natì kì majal bè rəm, b́a kadì ooi rɔ-si kì dow-je kí d'isi kəm kđo ta lə Lubə kì takul nam kí 'nam kàdì Jeju Kristì-tì bè rəm tɔ. ¹² Ən é dajì rɔ-si kí à koy kinlé, adi majal ɔ̀ bə dɔ-tì al rəm, b́a 'təli rɔ-si go bə né-je-tì liə al rəm tɔ. ¹³ In̄əi ngan rɔ-si adi majal kadì tokì nékatì ra né kí njururu al, bè al ngá; ngà in̄əi rɔ-si adi Lubə titì

† 6:4 6:4 Kol 2:12 * 6:10 6:10 Ta kí 'panè Kristì oy koy kí sobi dɔ majal kinlé, to ta lə majal liə al, ngà to ta lə majal lə dow-je.

dow-je kí d'oy bá 'təl d'isi kəm bè, ə adi ngan rɔ-si Lubə kadì tokì nékatì lə néra kí njururu bè. ¹⁴ Majal à kɔ̀ bə dɔ-si-tì al, kdɔtalə səi isi gin tógì ndukun-tì al, ngà isi gin tógì ramajì-tì.

¹⁵ Ə kadì j'painè ri wa? J'a rai majal, kdɔ kisi kí j'isi gin tógì ramajì-tì, b̄i gin tógì ndukun-tì al wa? Ndà bè al!
¹⁶ Səi 'gəi majì kí kinə adi rɔ-si dow adì 'toi bə-je liə, kdɔ kadì 'təli rɔ-si go ta-tì liə rəmə, 'toi bə-je lə dow kí isi 'təli rɔ-si go ta-tì liə kinlé; adì kinə 'toi bə-je lə majal rəmə, à tɛɛ koy; ngà kinə 'toi bə-je kí sobi dɔ təl rɔ go ta-tì rəmə, à tɛɛ ta kí kɔr dɔ-tì tɔ. ¹⁷ Ngà oiyo k̄i dɔ Lubə-tì kdɔtalə səi kí ndɔk̄i 'toi bə-je lə majal, ya b̄one səi 'təli rɔ-si go néndó-tì k̄i mɛɛ-si kí káre-rè, k̄i gangi-é kí 'ndó-si-né. ¹⁸ Səi lé, tokì taa-si ji majal-tì kilə-si taá, adì səi 'təli bə-je lə néra kí njururu ngá. ¹⁹ M'pa ta kí dow-tì, kdɔ ta lə yay kí tò dajì rɔ-si-tì. Gangi-é kí ndɔk̄i in̄əi-né ngan rɔ-si-je yakì 'rai-né bə lə né-je kí tò n̄ɛ, k̄i néra-je kí majal, kdɔ kadì 'təli-né rɔ-si go ta-tì al kinlé, gangi-é kin ya in̄əi ngan rɔ-si yakì 'rai-né bə lə néra kí njururu, kdɔ kadì 'təli-né dow-je kí 'tò tagay tɔ. ²⁰ Kdɔtalə kí ndɔk̄i 'toi-né bə-je lə majal lé, néra kí njururu ɔ̀ bə dɔ-si-tì al. ²¹ Ə ndɔk̄i lé ri bá to kandì-si wa? Kandì-si kí ndɔk̄i lé b̄one bè tò-si rɔsɔl ngá, kdɔtalə to né-je kí ta tɔl ta-é to koy. ²² Ngà b̄one bè kí Lubə taa-si ji majal-tì ilə-si taá adì 'toi bə-je liə ngá kinlé, kandì-si to tò kí 'tò tagay, ə ta tɔl ta-é to kiskəm kí sartagangì. ²³ Kdɔtalə nékugə doji majal to koy; ngà kadkare lə Lubə to kiskəm sartagangì k̄i takul nam kàd̄i 'Babe-tì lə-ji Jeju Kristì.

7

Ndukun ɔw kɛ̀ tógi dɔ̀ njèkadmɛ̀ɛ-ti al

Epɛ 5:25-31; Gal 2:19-20

¹ M'ɔw kɛ̀ pa sɛ-si ta sɛi kɛ̀ 'gɛi ndukun. Ngankɔ̀-m-je kɛ̀ njèkadmɛ̀ɛ, sɛi 'gɛi kɛ̀ to dɔ̀kaglo kɛ̀ dow isi-né kɛ̀ dɔ-é taá kin ya par b́a ndukun ɔw kɛ̀ tógi dɔ-é-ti ya al wa? ² Beɓa dené kɛ̀ taa ngow b́a ngɔbi-é isi kɛ̀ dɔ-é taá b́ɔy lé, ndukun tó-dé nati; ngà kinɛ̀ ngɔbi-é oy rəmɔ, ndukun kɛ̀ tó-dé nati lé, ɔw kɛ̀ tógi dɔ-é-ti al ngá. ³ Ə kinɛ̀ ngɔbi-é isi kɛ̀ dɔ-é taá b́ɔy ya ɔw taa dingəm kɛ̀ rangi rəmɔ, d'a b́a-é dené kɛ̀ njɛra kaya; ngà kinɛ̀ ngɔbi-é oy rəmɔ, ndukun ɔw kɛ̀ tógi dɔ-é-ti al, adi lé ɛ taa dingəm kɛ̀ rangi kàrè ɛ ra kaya al. ⁴ Bè ya tɔ, ngankɔ̀-m-je kɛ̀ njèkadmɛ̀ɛ, sɛi ya kàrè, kɛ̀ sɔbi dɔ̀ ndukun lé, sɛi oyi nati kɛ̀ Kristi, kɔ̀ kadi 'toi dow-je lə dow kɛ̀ rangi, adi 'toi dow-je lə Kristi kɛ̀ tɔsi ndəl ində lo tɛɛ dan dow-je-ti kɛ̀ d'oy, kɔ̀ kadi kandi-ji tò kɔ̀ Lubə. ⁵ Kɔ̀ɔtalə kɛ̀ ndɔki j'isi j'rai-né b́ɔ lə daji rɔ-ji b́ɔy kinlé, ndukun adi b́o né-je kɛ̀ maji al ra ngan rɔ-ji-je rəm, b́a ra-ji adi j'rai né-je kɛ̀ kandi-é to koy rəm tɔ. ⁶ Ngà b́one bè kinlé, j'tɛɛi mɛɛ ndukun-ti kɔgi, kɔ̀ɔtalə né kɛ̀ ndɔki ra-ji b́ə-ti lé, jɛi j'oyi koy kɛ̀ gangi-ji nati siə adi j'isi j'rai kullə gin tógi-ti kɛ̀ sigi, kɛ̀ to tógi lə Ndil kɛ̀ aa njay, b́i j'rai kullə gin tógi-ti kɛ̀ low kɛ̀ to tógi lə ndukun kɛ̀ 'ndàngi kin al ngá.

Ndukun ɔr majal dɔ̀ dow-ti al

⁷ Ə kadi j'painè ri wa? J'a painè ndukun to majal wa? Nɔ̀ b́è al! Ngà kɛ̀ takul ndukun b́a m'gə-né majal. Kɔ̀ɔtalə lé m'a gə kɛ̀ kəmnda to né kɛ̀ maji al al. Ngà pa kɛ̀ ndukun panè: «A ra kəmnda al», kin b́a m'gə-né. ⁸ Ə majal ingə kəm rəbi kɛ̀ takul ndukun, b́a adi kəmnda né-je kɛ̀ gay-gay oji-né-nə rɔ-m-ti; kɔ̀ɔtalə kinə ndukun

goto rəmə, majal to né kí oy. ⁹ M̄a lé, kí ndɔki ndukun goto-né b̄əy kinlé, m'isi kəm; ngà loki ndukun ree ngá rəmə, majal bá isi kəm, ə m̄a m'oy. ¹⁰ Beba ndukun kí adi dow isi kəm lé, m̄a rəmə, adi-m m'oy kí koy. ¹¹ Kdɔtalə majal ingə kəm rəbi k̄i takul ndukun bá ədi-m-né rəm, adi m'oy-né rəm. ¹² Beba ndukun aa njay, ə tómindí Lubə aa njay rəm, tò njururu rəm, bá maji rəm. ¹³ Ə né kí maji lé, à təl to gin koy-m b̄əy wa? Nɔɔ b̄e al! Ngà majal lé kadi tɔji rɔ-é ndaa-ti rəsi kí n'to majal rəmə, ingə kəm rəbi k̄i takul né kí maji bá adi-m m'oy-né, kɔɔ kadi k̄i takul ndukun lé, majal tɔji-né tɔgi-é kadi 'gə-é-né titi kí to majal.

¹⁴ Ndukun lé, j̄əi j'gəi kí to né kí ɪ rɔ Ndil-ti kí aa njay; ngà m̄a m'to njéra né kí daji rɔ-m bá ndigi kí majal ndogi-m adi m'to bə liə. ¹⁵ †Kdɔtalə né kí m'isi m'ra lé, to né kí m'gə al. Né kí m'ndigi kadi m'ra rəmə m'ra al, ngà né kí m'mbati rəmə, né-é bá m'isi m'ra. ¹⁶ Kinə né kí m'ndigi al ya bá m'isi m'ra kin rəmə, m'ndigi dɔ-ti kí ndukun lé maji. ¹⁷ Bone b̄e kinlé, né-é kinlé, to m̄a bá m'isi m'ra al, ngà to majal kí tò m̄e-m-ti bá isi ra. ¹⁸ Kdɔtalə m'gə kí né kí maji goto m̄e-m-ti, adi goto daji rɔ-m-ti. Kɔɔ b̄o ra né kí maji ra-m ya, ngà kasi bá m'asi ra al. ¹⁹ Né kí maji kí m'ndigi ra lé m'ra al, rəmə né kí maji al kí m'ndigi al kin bá m'isi m'ra. ²⁰ Kinə né kí m'ndigi al ya bá m'isi m'ra rəmə, to m̄a bá m'isi m'ra al, ngà to majal kí tò m̄e-m-ti lé bá isi ra. ²¹ Adi loki m'ndigi ra né kí maji rəmə, m'ree m'oo kí ndukun kí rangi panè: To majal bá a sə-m nè ngosi. ²² Kdɔtalə m̄e-m-ti kəy lé, rɔ-m nəl-m dɔ ndukun-ti lə Lubə, ²³ ngà daji rɔ-m-ti rəmə, m'oo ndukun kí rangi kí isi rɔ k̄i ndukun kí tò tagir-ti lə-m, bá uwə-m b̄ə-ti adi-m m'təl rɔ-m go

† 7:15 7:15 Gal 5:17

ndukun-ti lə majal kí tò daji rɔ-m-ti. ²⁴ Dangì-ti kí ban é ra-m bè! Daji rɔ-m kí isi ɔw sə-m kadi m'oy kinlé, ná bá à taa-m ji-é-ti kilə-m taá é n wa? ²⁵ Oiyó kí dɔ Lubə-ti kɪ takul 'Babe lə-ji Jeju Kristi...! Beba tagir-ti lə-m rəmə, m'to bə lə ndukun lə Lubə, ngà daji rɔ-m-ti rəmə, m'to bə lə ndukun lə majal.

8

*Ta kí gangi goto dɔ dow-ti kí nam kàdì Jeju-ti
Gal 3:13-14; 5:16-25*

¹ Ə bone bè kinlé dow-je kí 'nam kàdì Jeju Kristi-ti [kí panjiyə-dé to panjiyə kí go ndigì-ti lə daji rɔ-dé al, ngà to panjiyə kí go ndigì-ti lə Ndil kí aa njay*] lé, ta kí gangi goto dɔ-dé-ti ngá. ² Kdɔ ndukun lə Ndil kí aa njay kí adi-ji kiskəm kɪ takul nam kàdì Jeju Kristi-ti lé, taa-m ji ndukun-ti lə majal, kɪ ji koy-ti ilə-m taá ngá. ³ Ə né kinlé, yay kí tò daji rɔ-ji-ti ya ra adi tógì ndukun asi ra al – Ngà Lubə ulə Ngon-é ya adi-é ree un rɔ kí titi-nə kɪ rɔ kí njera majal kin bè bá gangi-né ta dɔ majal-ti kí tò rɔ dow-ti. ⁴ Lubə ra bè kdɔ kadi kəm rəbi kortadɔ-ti kí ndukun ɔji kinlé, né-é ra né dɔ-ji jəi-ti kí panjiyə-ji to panjiyə kí go ndigì-ti lə Ndil kí aa njay bi to panjiyə kí go ndigì-ti lə daji rɔ-ji kin al. ⁵ Kdotalə də kí d'isi kɪ dɔ-dé taá kɪ go mɛɛndigì-ti lə daji rɔ-dé lé, mɛɛ-dé tò kɪ dɔ né-je-ti lə daji rɔ-dé, ngà də kí d'isi kɪ dɔ-dé taá kɪ go mɛɛndigì-ti lə Ndil kí aa njay rəmə, mɛɛ-dé tò kɪ dɔ né-je-ti lə Ndil to. ⁶ Ra go ndigì-ti lə daji rɔ dow kinlé, tɛɛ koy; ngà ra go ndigì-ti lə Ndil bá to kiskəm rəm, to lapiya rəm. ⁷ Kdotalə né-je kí daji rɔ dow ndigì lé ɔsi

* 8:1 8:1 Ta-je kí tò mbunə né-ti kinlé [...] goto mɛɛ mbete-je-ti kí dɔsəy kí dan-ti-je kí 'ndàngi kɪ ji-dé kɪ ta grɛkɪ.

ta Lubə, kɔɔ dajɪ rɔ dow ulə ɔɔ-é gin tógi ndukun-ti lə Lubə al, ɔ́á to né kí à kasi ra al ya sar rəm. ⁸ ɔ dow-je kí d'isi gin tógi-ti lə dajɪ rɔ-dé lé, d'a nəl Lubə nda bè al. ⁹ Ngà səi rəmə, isi gin tógi-ti lə dajɪ rɔ-si al ngá; ngà isi gin tógi-ti lə Ndil, kɔɔ Ndil Lubə isi mɛɛ-si-ti; kinə Ndil Kristi isi mɛɛ dow-ti al lé, dowbé to dow lə Kristi al. ¹⁰ Kinə Kristi isi mɛɛ-si-ti lé, tɔgrɔ-ti, dajɪ rɔ-si rəmə, oy koy majal ya, ngà Ndil kí aa njay ɔ́á to kiskəm lə-si kɔɔ kɔr kí ta ɔr ɔɔ-si-ti. ¹¹ † kinə Ndil Lubə kí adi Jeju tɔsi ndəl ində lo tɛɛ dan dow-je-ti kí d'oy kin isi mɛɛ-si-ti rəmə, Lubə kí adi Jeju Kristi tɔsi ndəl ində lo tɛɛ dan dow-je-ti kí d'oy kinlé, à kadi dajɪ rɔ-si kí to njəkoy kinlé, isi kəm kɪ takul Ndil-é kí isi mɛɛ-si-ti kin tɔ. ¹² Bəba ngankɔ-m-je kí njəkadmɛɛ, kurə tò ɔɔ-ji-ti ya, ngà kɛ ɔ́á to kurə lə dajɪ rɔ-ji ɔ́á j'a təli rai-né né-je kí ɛ ndigi kin al ngá. ¹³ Kinə isi kɪ ɔɔ-si taá kɪ go mɛɛndigi-ti lə dajɪ rɔ-si rəmə, a koyi; ngà kinə ɔri né-je kí rɔ-si ndigi kin kɔgi kɪ takul Ndil kí aa njay rəmə, a kisi kəm tɔ. ¹⁴ Kɔɔ dow-je lay kí Ndil Lubə ɔr nɔ-dé lé, 'to ngan lə Lubə. ¹⁵ †† Ndil kí səi 'taai mɛɛ-si-ti lé, to Ndil kí à ra-si ɔɔ-ti kɔɔ kadi 'təli 'bəli al, ngà to Ndil kí təl-si ngan lə Lubə-ti ɔ kɪ takul-é ɔ́á j'isi j'painə ta kɪ ndi-ji kí boy j'painə: Aba! Bɔbi-m! ¹⁶ Ndil kí aa njay ya kɪ ɔɔ-é pa ta kí ɔɔ-ti adi ndil-ji panə j'toi ngan lə Lubə ya. † ¹⁷ ɔ kinə j'toi ngan-é rəmə, j'toi njénéndubə-je, adi j'toi njénéndubə-je lə Lubə; ɔ j'toi njénéndubə-je nati kɪ Kristi tɔ; kɔɔtalə j'ingəi kɔ nati siə adi j'a kingəi riɔa nati siə tɔ.

Riɔa kí à ree
Jə 10:27-30

† 8:11 8:11 1Kɔ 3:16 † 8:15 8:15 Gal 4:5-7 † 8:15 8:15 Mar 14:36;
 Gal 4:6 † 8:16 8:16 Jə 1:12

¹⁸ Ma m'oo kí kò-je kí j'isi j'ingøi døkaglo-ti kí nè kinlé, à kasi-na kì riða kí tò kadi ndo-é j'ubøi maji-é kin al ya sar. ¹⁹ Ə nékindø-je lə Lubə lay ya d'isi 'ngøbi pèrèrè kdo koo tɔji kí Lubə à tɔji ngan-é ndaa-ti rəsi. ²⁰ Kdotalə nékindø-je lé, né-je kí mɛɛ wəy kare ya ɔ̃ be do-dé-ti – ə to mɛɛndigi lə-dé al, ngà to Lubə ya b́a ndigi bè – ²¹ ngà kɛ b́a ɛ adi-dé nékindø mɛɛ do-ti tɔ. Adi nékindø-é-je kí káre kinlé ya, Lubə à kɔr-dé kɔgi bɔ-ti lə tógi kí ɔw kì tujì-dé, kdo kadi d'isi kì mɛɛnda kay dan riða-ti nati kì ngan-é. ²² Ə jøi j'gøi kí sar bɔne bè kàrè, nékindø-je lay ya d'ingø kò, adi d'isi 'tumə toki dené kí ndo ra-é kin bè. ²³ † Ə to nékindø-je kin kì kár-dé al, jøi kí j'ingøi Ndil kí aa njay kí toki né kí dɔsɔy kí Lubə adi-ji kì taá moki kin kàrè, j'isi j'tumøi mɛɛ-ji-ti, j'isi pèrèrè j'ngøbi-né təl-ji ngan lə Lubə, kì taa kilə taá kí sɔbi do rɔ-ji. ²⁴ Kdotalə kajì rəmə j'aji, ngà to b́a to nékindø mɛɛ do-ti bɔy. Ə nékindø mɛɛ do-ti kí dow oo kì kəm-é lé, to nékindø mɛɛ do-ti al ngá; né kí dow oo kì kəm-é lé, se à kindø mɛɛ-é do-ti bɔy wa? ²⁵ Ngà kinə né kí j'ooi kì kəm-ji al ya j'indøi mɛɛ-ji do-ti lé, j'a kuwøi rɔ-ji ngà kdo ngøbi-né né-é. ²⁶ Bè ya tɔ ə Ndil kí aa njay ree ra sə-ji do yay-ti lə-ji, kdotalə jøi j'gøi né kí tuwə kadi j'døji Lubə mɛɛ ta-je-ti kí j'isi j'pai siə al. Ngà Ndil kí aa njay ya kì do-é pa ta kì Lubə kdo ta lə-ji kì ta-je kí ɛ ilə-né mɛɛ-é kì kilə puu; ²⁷ rəmə Lubə kí njètən mɛɛ dow-je lé gə né kí Ndil kí aa njay ndigi, ə né kí mɛɛ Lubə ndigi b́a Ndil kí aa njay døji kdo ta lə njékaa njay-je. ²⁸ Adì jøi j'gøi kí né-je lay ya ra-né kdo maji lə dow-je kí 'ndigi Lubə, kí ɛ b́a-dé kí go kɔjra-ti liə. ²⁹ Kdotalə dɛ kí ɛ gə-dé kete lé b́a, ɛ uwə do-dé, kdo kadi 'titi-na kì Ngon-é bè tɔ; bè kdo kadi Ngon-é lé b́a to dɔdər kosi ngankɔ-é-je

 † 8:23 8:23 2Kɔ 5:2-4

kí njékadmeje. ³⁰ ə də kí ɛ uwə dɔ-dé kete lé bá, ɛ ba-dé tɔ; ə də kí ɛ ba-dé lé bá, ɛ ɔr ta dɔ-dé-ti tɔ; ə də kí ɛ ɔr ta dɔ-dé-ti lé bá, ɛ ulə rɪba dɔ-dé-ti tɔ.

Né kí à gangi-ji nati kɪ ndigi kí Lubə ndigi-ji kin goto

³¹ Ta ri bəy bá j'a pai dɔ ta-je-ti kinlé wa? Kinə Lubə nəy sə-ji lé, nə à kilə kati kəm-ji-ti wa? ³² Lubə kí taa dɔ Ngon-é al, nə ɪnə-é adi 'tɔl-é kɔɔ ta lə-ji lay lé, à kadi-ji né-je lay nati kɪ Ngon-é kɪ takul ramaji liə al kɔɔ ri wa? ³³ Dow-je kí Lubə mbəti-dé lé, nə à kilə ta dɔ-dé-ti wa? Lubə ya ɔr ta dɔ-dé-ti! ³⁴ Nə à gangta dɔ-dé-ti wa? Jeju Kristi oy; kí boy nə bəy lé, ɛ tɔsi ndəl ində lo tɛɛ, ɔw isi dɔ jikɔl Lubə-ti, isi pa siə ta kɔɔ ta lə-ji! ³⁵ Ndigi kí Kristi ndigi-ji kinlé, nə à kasi gangi-ji nati siə wa? Se kɔɔ kí dum nati wa? əse meɛ gangi man, əse kulə kəm-nə ndoo, əse bo, əse kɔw kuti dum, əse tuji, əse kiyəɔ wa? ³⁶ Kɔɔ 'ndangi 'panè:

Ta lə-i bá d'a-né ká tɔl-ji-ti kɪ ndo-je lay.

Dow-je 'ra-ji toki bati-je kí d'isi d'ɔw sə-dé lo tɔl-dé-ti kin bə.

³⁷ Nə meɛ né-je-ti lay kinlé, jəi j'toi njətəti rɔ tətɪ kí nə nə kɪ takul-é ɛ kí to njəndigi-ji lé. ³⁸ Kɔɔ mə m'gə maji kí né kí à gangi-ji nati siə goto, adi to koy, əse kiskəm, əse malayka-je, əse ndil-je kí maji al, əse né kí bone, əse né kí ɔw ree kɪ ree bəy, ³⁹ əse tɔgi-je, əse nékində-je kí taá, əse nékində-je kí nangi, əse né-je lay ya kí Lubə ra kinlé, né kí à kasi gangi-ji nati kɪ ndigi kí Lubə ndigi-ji kɔɔ nam kí j'nami kàdɪ 'Baɓe-ti lə-ji Jeju Kristi kin ya goto.

Israyel-je kɪ gin dow-je kí rangi

9

Lubə mbəti Israyel-je kì m̃ẽndigi liə

¹ M'ow kì pa ta kí tɔgrɔ-ti kɔɔ nam kí m'nam kàdì Kristi-ti, adi m'ədi ta al ə Ndil kí aa njay kàrè adi m̃ẽ-m usi nangi dɔ-ti p̃ rəm. ² Rɔ-m ati-m kanana ə m̃ẽkɔ̀ lə-m ɔw kì kete-kete. ³ Kɔɔtalə m'ndingə kadi mā b́a ndɔl tò dɔ-m-ti ə gangi-m nati kì Kristi, kɔɔ ta lə ngankɔ-m-je kí koji-ti, ⁴ kí 'to israyel-je. D̃ lé né-je kí tò kɔɔ-dé to təl kí Lubə təl-dé ngan-é-ti rəm, to riba rəm, kulənoji-je rəm, ndukun rəm, pole Lubə rəm, b́a to kunmindì-je liə rəm, ⁵ b́a ka-dé-je rəm; ə to kí Kristi* to dow kinlé, gin koji kin b́a d'oji-é-ti, ə ɛ isi dɔ né-je-ti lay, ɛ to Lubə kí kɔsgaji tò dɔ-é-ti sartagangi. Am̃n!

⁶ Se ta lə Lubə təl né kí kɔgi kare wa? Nɔ̀ b̃e al! Kɔɔ d̃ lay kí 'to gin Israyel lé, 'to Israyel-je lay al. ⁷ Kɔɔ ngan lə Abrakam lay b́a 'to ngan-é-je al; ngà Lubə panè: «Kì takul Isaki b́a i 'a kingə-né nganka-i-je kí ri-i à tò dɔ-dé-ti.» ⁸ M̃ẽ ta lé ɔan: Ngan-je kí koji-dé kì koji b̃e kin b́a 'to ngan lə Lubə al, ngà ngan-je kí d'oji-dé kí go kunmindì-ti b́a d'oo-dé kì ngan-é. ⁹ Kɔɔtalə ta kí to kunmindì lé ɔan: «Kal kàdì b̃e ya m'a ree ə Sara à koji ngon kí dingəm.»† ¹⁰ Ɔ kin par al, go-ti, Rebeka kàrè ndan ndungə-je lə ka-ji Isaki tɔ; ¹¹ ə ngan-je lé kàrè d'oji-dé al ya ɔəy, b́a d̃ 'ra né kí maji-je, né kí majal-je al ɔəy; b̃e ya kàrè, kadi kojra lə Lubə tò-né lo tò-é-ti kì go mbəti-ti kí ɛ mbəti dow-je kì m̃ẽndigi liə ɔi kɔɔ kullə ra dow al kinlé – ¹² ɛ idə Rebeka panè: «Njèt̃̃ kete à ra ɔə lə njèt̃̃ gogi; ¹³ gangi-é kí ndàngi-né 'panè: “M'ndigi Jakobi ə m'osi ta Esuwa.”»

* 9:5 9:5 Kristi lé kɔr m̃ẽ-é to dow kí Lubə mbəti-é. † 9:9 9:9 Kgn 18:10

Lubə mbəti dow-je kí 'to jipi-je al

¹⁴ Ə kadi j'painè ri wa? Lubə to njèra né kí njururu al wa? Nda bè al! ¹⁵ Kdotalə ɛ idə Moiyiji panè: M'a koo kəmtondoo lə dow kí m'ndigi koo kəmtondoo liə ə ta à kò mɛɛ-m kdo dow kí m'ndigi kadi ta ɔ̃ mɛɛ-m kdo ta liə. ¹⁶ Adì to ta lə mɛɛndigi lə dow al rəm, to ta lə tógi-é al rəm, ngà to ta lə Lubə kí njəkoo kəmtondoo. ¹⁷ Kdo mɛɛ mbete-ti kí aa njay lé, Lubə idə Paraɔ panè: I ya m'ində-i ngar bè kdo kadi m'ɔji-né tógi-m rɔ-i-ti ə kadi ri-m b́á-né k̀ dɔnangi lay. ¹⁸ Adì Lubə lé, oo kəmtondoo lə dow k̀ mɛɛ ndigi liə rəm, b́á mɛɛ ndigi liə ya adì mɛɛ dow ndə-né rəm tɔ.

¹⁹ Ə i 'a dəji-m panè: Lubə gangta dɔ dow-ti kdo ri b́əy wa? Kdotalə ná b́á à kɔgi Lubə ra mɛɛndigi liə wa? ²⁰ Ə i dow ya bè lé, i to ná b́á kadi 'naji Lubə ta-ti wa? Bay kí kubə à dəji njəkubə-é panè: «Kdo ri b́á i 'ubi-m bè wa» al. ²¹ Njəkubə né ɔw k̀ tógi dɔ anji-ti, adì anji kí mbɔy kí káre-rè kin ya à kubə-né bay kɔmolé rəm, b́á à kubə-né bay ra kullə-je kí kare rəm tɔ al wa? ²² Ə Lubə lé, ndigi tɔji wɔngi liə rəm, ndigi kadi 'gə tógi-é rəm, ya ngà ɛ ilə mɛɛ-é dɔ madi-é-ti kilə kí tɔgrɔ-ti isi dɔ-ti k̀ dow-je kí wɔngi ra-é dɔ-dé-ti ə to dɛ kí tò kadi 'tuji kɔgi. ²³ ɛ ra bè kdo tɔji-né rifa liə kí n̄a ndaa-ti rəsi k̀ rɔ dow-je-ti kí ɛ oo kəmtondoo lə-dé ə uwə dɔ-dé kete kadi d'ubə maji rifa liə lé. ²⁴ Ə ta kinlé, to ta lə-ji jəi kí ɛ b́a-ji dan jipi-je-ti par al, ngà dan dow-je-ti kí 'to jipi-je al rəm tɔ, ²⁵ titi kí ɛ pa-né mɛɛ mbete-ti lə Oje panè: «Dɛ kí 'to gin dow-je lə-m al ya, m'a b́a-dé gin dow-je lə-m

ə dɛ kí m'ində-dé dan kəm-m-ti al ya,
m'a b́a-dé dow-je kí m'ində-dé dan kəm-m-ti.»

²⁶ «Ə lo kí ɛ b́á d'idə-dé-ti 'panè:

“Səi 'toi gin dow-je lə-m al kin kàrè
d'a ɓa-dé ngan lə Lubə kí njèkisi kəm titi ngá rəm.”

²⁷ Ejay kàrè pa ta kí dɔ Israyel-ti panè:

“Lé kɔr ngan lə Israyel à tò titi nangra kí babo-ti bè ya
kàrè,

dɛ kí madi-je ya par ɓá d'a kaji.”

²⁸ Kɔtalə né kí 'Baɓe pa ta-é lé,
kalangi bè ya ɛ à ra né-é kɔr njuti dɔnangi-ti.

²⁹ Ə Ejay lé ya ndɔki pa ɓəy panè:

“Kinə 'Baɓe kí njəkosi njérɔ-je inə ndəgi ka-ji-je al lé,
j'a tɔli titi-nə kɔ ɓebo Sɔɔm kɔ ɓebo Gɔmɔr bè.”»

Israyel-je, kɔ néra kí njururu kí à ree kɔ takul kadmɛɛ
Ròm 3:19-29; Gal 3:8-14,21-29

³⁰ Ə kadi j'painè ri wa? Dow-je kí 'to jipi-je al kí ndɔki
'sangi ta kí kɔr dɔ-ti al ya, ə d'ingə ta kí kɔr dɔ-ti – ə
to ta kí kɔr dɔ-ti kí ree kɔ kəm rəbi kadmɛɛ – ³¹ ngà
Israyel-je kí 'sangi ta kí kɔr dɔ-ti kɔ kəm rəbi təl rɔ go
ndukun-ti lé, d'ingə al. ³² Kɔtalə ri wa? Kɔ dɛ 'sangi
kɔ kəm rəbi kadmɛɛ al, ngà kɔ kəm rəbi kullə ra-dé-je.
Dɛ 'tugə nja-dé ər-ti kí njètugə dow-je jigi-ti, ³³ titi kí
'ndangi-né 'panè:

Yən, ər kí njètugə nja dow-je,

ər kí njəkadi dow-je d'usi lé m'ində ɓebo Siyɔ-ti nɔɔ.

Ə dow kí adi-é mɛɛ-é lé, rɔsɔl à tɛɛ dɔ-é-ti al.

10

¹ Ngankɔ-m-je kí njəkadmɛɛ, ndingə rɔ lə-m kí nɔ, kɔ
ta kí m'pa kɔ Lubə kɔ ta lə Israyel-je lé, to ta kadi d'aji.

² Kɔ m'pa ta lə-dé maji kí dɛ lé rɔ-dé tungə pilingi kɔ
Lubə, ngà rɔtungə lə-dé lé ɓá négə goto-ti. ³ Kɔ dɛ 'gə
kəm rəbi kí Lubə ɔr-né ta dɔ dow-ti al ə dɛ ya 'sangi

kadi d'ɔji kəm rəbi kortado-ti kí sɔbi do-dé, adi 'təl rɔ-dé go kəm rəbi kortado-ti lə Lubə al; ⁴kdɔtalə Kristi ya to tɔl ta ndukun, kɔ kadi Lubə ɔr-né ta do dow-ti kí rá-rá kí adi mɛɛ-é. ⁵ Beba Moiyiji ndàngi ta sɔbi do kortado-ti kí ree kì takul ndukun panè: «Dow kí təl rɔ-é go ndukun-ti rəmə, à kisi kəm kì takul ndukun.»* ⁶ Ngà ooi, kəm rəbi kí kortado-ti ree-né kì takul kadmɛɛ lé 'pa ta kí do-ti 'panè: «'Pa mɛɛ-i-ti 'panè: “Ná bá à kow dɔrɔ-ti wa” al. Kɔ Kristi ɿ dɔrɔ-ti ree nangi nè ngá. ⁷ ɔse: “Ná bá à kur nangi bolebe-ti kí sɔy-é goto wa” al? Kɔ Kristi ində lo tɛɛ dan dow-je-ti kí d'oy ngá.» ⁸ ɔ 'pa ta kí do-ti 'panè ri wa? Ta tò ngɔsi sə-i, tò ta-i-ti, tò mɛɛ-i-ti. ɔ to ta kí sɔbi do kadmɛɛ kinlé bá jɛ j'ilə mbɛ-é. ⁹ Kinə 'pa ta-i-ti rəsi 'panè Jɛju to 'Babe ɔ kinə 'adi mɛɛ-i adi 'gə maji kí Lubə adi-é tɔsi ndəl ində lo tɛɛ dan dow-je-ti kí d'oy rəmə, 'a kaji. ¹⁰ Kɔtalə kadmɛɛ bá ta ɔr-né do dow-ti ɔ ta kí dow pa ta-é-ti rəsi bá à kaji-né, titi kí 'ndàngi-né mɛɛ mbete-ti kí aa njay 'panè: ¹¹ «Dow kí rá-rá kí adi-é mɛɛ-é lé, rɔsɔl à tɛɛ do-é-ti al.» ¹² Adi kɔr kəm dow goto dan jipi-je-ti kì dow-je kí 'to jipi-je al: Dɛ lay ya 'Babe lə-dé toki káre-rè, ɛ ya to njəkadi maji ur dow-je kí njénɔ ba-é. ¹³ Kɔ dow kí rá-rá ya nɔ ba 'Babe lé, à kaji. ¹⁴ Dow kí dɛ d'adi-é mɛɛ-dé al lé, d'a nɔ ba-é ban wa? ɔ dow kí dow pa ta kí do-é-ti adi d'oo al lé, d'a kadi-é mɛɛ-dé ban wa? ɔ dow kí njèkilə mbɛ ta liə goto lé, d'a koo ta liə ban wa? ¹⁵ ɔ d'ulə dow-je al lé, d'a kilə mbɛ-é ban wa? Beba 'ndàngi 'panè: «Njiyə lə njèkilə mbɛ Poyta-je kí Maji lé to né kí maji koo nɔ†.»

¹⁶ Ngà dɛ lay bá 'təl rɔ-dé go Poyta kí Maji-ti lé al. Gangi-é kin bá Ejay pa-né panè: «'Babe, ta-je kí j'idə-dé

* 10:5 10:5 Mbl 18:5 † 10:15 10:15 Eja 52:7

kinlé ná b́a oo adi to ta kí tɔgrɔ-ti wa?»

¹⁷ Adì kadmɛɛ lé ree k̀ k̀əm rəbì ta kí koo ə ta kí koo ree k̀ k̀əm rəbì ta lə Kristì.

¹⁸ Ə m'dəji rɔ-m ta m'panè: Se d'oo ndi-dé al wa? Tɔgrɔ-ti, d'oo ya.

Ndi-dé lé ɔw k̀ lo lay

ə ta-je lə-dé ɔw sar tɛɛ sɔy dɔnangi-ti.‡

¹⁹ Ngà m'dəji rɔ-m ta m'panè: Se Israyel-je 'gə al wa? Moiyijì ya to dow kí dɔsɔy kí panè:

M'a kadì jangi ra-si dɔ gin dow-je-ti kí d'asi né al;
kəm rəbì kí rɔ gin dow-je-ti kí rangì kí 'gə né al,
b́a m'a kadì wɔngì ra-si-né.

²⁰ Ə Ejay rəmə ɔw sar ya panè:

Dow-je kí ndɔkì 'sangi-m mə Lubə al b́a m'adi d'ingə-m rəm,

dow-je kí usi-dé dɔ-m-ti al ya m'adi-dé 'gə-m rəm.

²¹ Ngà kí sɔbì dɔ Israyel-je lé, Lubə panè:

Ndɔ-je lay ya m'ulə ji-m k̀ rɔ gin dow-je-ti
kí njétəl rɔ-dé go ta-ti al kí 'to njédɔngə-je kin.

11

Lubə mbatì gin dow-je liə al

¹ †M'dəji rɔ-m ta m'panè: Se Lubə mbatì gin dow-je liə wa? Nɔ̀ b̀è al! Kdɔtalə mə kàrè m'to Israyel, ngonka Abrakam, kí ginkoji-ti lə Benjamɛ. ² Lubə mbatì gin dow-je liə kí ɛ mbəti-dé kete kin al. Ta kí mɛɛ mbete-ti kí aa njay, lo-ti kí Eli pa ta-ti səki-né Israyel-je ta Lubə-ti lé 'gəi ya al wa? ɛ panè: ³ 'Babɛ, dɛ 'tɔl njépata-je kí ta-i-ti, 'tɔɔ logugì né-je lə-i nangì rum-rum; mə ya k̀ kar-m é m'này, é 'sangi kadì 'tɔl-m. ⁴ Ə ta ri é Lubə ilə-é-ti

‡ 10:18 10:18 Pa 19:5 † 11:1 11:1 Plp 3:5

wa? M'ngəm dow-je lə-m budoŋi lo siri kí d'osi məkəji-dé nangi n̄ɔ magi Baal-ti al. ⁵ Bè ya tɔ, m̄ɛɛ ndo-je-ti kí bone kàrè, ndəgi dow-je kí Lubə mbəti-dé kí go ramaji-ti liə d'isi n̄ɔɔ. ⁶ Ngà kinə ɛ mbəti-dé k̄i takul ramaji liə rəmə, tò k̄i takul kullə ra-dé-je al ngá. Bè al rəmə, ramaji lé à to ramaji bəy ban wa? [ə kinə ɛ mbəti-dé k̄i takul kullə ra-dé-je rəmə, sé to ramaji bəy ban wa? Ngà kinə tò k̄i takul ramaji rəmə, kullə ra dow to né madi al ngá.*] ⁷ Ri bá ra né wa? Né kí Israyel sangi lé, ɛ ingə al, ngà d̄ɛ kí 'mbəti-dé bá d'ingə; ndəgi-dé-je rəmə m̄ɛɛ-dé ndəə, ⁸ titi kí 'ndàngi-né 'panè:

Lubə adi-dé tagir kí ɔy diriri rəm,
 adi kəm-dé oo lo al rəm,
 adi mbi-dé oo ta al rəm,
 sar t̄ɛɛ-né ndo-ti kí bone.

ə Dabidi panè:

⁹ Kadi nékuso rənəl lə-dé ya
 təl gum kuwə-dé rəm,
 bandi kuwə-dé rəm,
 kəm rəbi kusi lə-dé rəm,
 kɔ kadi to kindəkɔji lə-dé!

¹⁰ Kadi lo ndul kəm-dé-ti ndi-ndi kadi d'oo lo al!
 Lubə, 'ra-dé adi 'm̄a kɔngi-kɔngi ya par-par!

Kaji lə d̄ɛ kí 'to jipi-je al k̄i kinə panjiyə kí majal lə Israyel-je ndo kí dɔbəy-ti

Mat 21:40-43; Ep̄e 2:7-13

¹¹ M'ndəji rɔ-m ta m'panè: Se Israyel-je lé 'tugə nja-dé né-ti kɔ kusi riw wa? Nd̄a bè al! Ngà, k̄i takul kaldɔta lə-dé bá dow-je kí 'to jipi-je al d'ingə-né kaji, kɔ kadi jangi ra-né jipi-je. ¹² ə kinə kaldɔta lə jipi-je təl gin maji

* ^{11:6} ^{11:6} Ta-je kí tò mbunə né-ti kinlé [...] goto m̄ɛɛ mbete-je-ti kí dɔsay kí dan-ti-je kí 'ndàngi k̄i ji-dé k̄i ta gr̄eki.

lə dow-je kí dɔnangi-ti, ə kusi lə-dé təl gin maji lə dow-je kí 'to jipi-je al lé, kɪ taá lə-dé ɓikti lay ə à maji ban ɛn wa? ¹³ Adì m'idə-si, səi kí 'toi jipi-je al: Mə lé m'to njèkɔwkuələ dan dow-je-ti kí 'to jipi-je al ə mə m'ilə kuji dɔ kullə-ti lə-m. ¹⁴ Bè kɔ kadi, dɔmaji ə m'adi jangi ra dow-je kí gin koji-ti lə-m ə kadi dɛ kí madi-je d'aji-né. ¹⁵ Ə kinə kɔr kí d'ɔr-dé kí rangi kin ɓá to gin kulə kí Lubə ulə-né noji nati kɪ dow-je kí dɔnangi-ti lé, təl ree sə-dé gogi à tò ban ɛn wa? À to tɔsi ndəl tɛɛ dan dow-je-ti kí d'oy! ¹⁶ Ə kinə mbə kí dɔsəy ya toki kadi Lubə lé, ndəgi nduji lay kí 'lɔy lé kàrè to 'liə tɔ; ə kinə njirəkagi toki kadi Lubə lé, balkəm-é kàrè to 'liə tɔ. ¹⁷ Ngà kinə 'tɔr balkəmkaɟi-je kí madi, ə i kí to kaɟi Olibiye kí wale†, ɓá 'tiŋə-i tó-dé-ti, adi ɔ dɔ njirəkagi Olibiye-ti kí mə kí mə rəm, ingə man-é rəm lé, ¹⁸ 'ində kàdɪ-i kɪ balkəmkaɟi-é-je al. ə lé i ində kàdɪ-i kàrè, kadi 'gə kí to i ɓá njirəkagi ɔ dɔ-i-ti al, ngà to i ɓá 'ɔ dɔ-é-ti. ¹⁹ I rəmə 'a panè: 'Tɔr balkəmkaɟi-je ɓá 'tiŋə-m tó-dé-ti. ²⁰ To tó-é ya; 'tɔr-dé kɔgi kɔ kadmɛɛ al lə-dé, ə i rəmə 'ɔ dɔ kaɟi-é-ti kɪ takul kadmɛɛ. 'Ində kàdɪ-i al, ngà ɓəl ɓá kadi i 'ɓəl. ²¹ Kɔtələ kinə balkəmkaɟi-je kí lo mə-dé-ti nɔ ya, Lubə ngəm-dé al kin rəmə, i kàrè à ngəm-i ndə al ya tɔ. ²² Kadi 'gə mɛɛmaji, kɪ ngà lə Lubə: ɛ ngà kɪ dow-je kí d'usi, ə kinə 'ɔ njangi dɔ mɛɛmaji-ti liə kin rəmə, ɛ à ra sə-i maji; bin al rəmə, i kàrè d'a kɔr-i kɔgi tɔ. ²³ Dɛ ya kàrè kinə d'isi dan mɛɛndə-ti lə-dé al lé, d'a təl tiŋə-dé kàdɪ kaɟi-ti lé gogi tɔ; kɔtələ Lubə ɔw kɪ tɔgi kɔ kadi təl tiŋə-dé sigi gogi. ²⁴ Ə i kí 'tugə-i dɔ kaɟi olibiye-ti kí ubə wale ɓəy ɛ 'tiŋə-i kàdɪ kaɟi olibiye-ti kí mə-é kí mə, lo-

† 11:17 11:17 Kaɟi Olibiye kí wale lé tɔji dow-je kí 'to jipi-je al, ngà ɛ kí 'mə kí mə lé tɔji jipi-je tɔ.

ti kí lé 'a kǎ-ti al, ngà dɛ kí 'to balkəm kagi-je kí mǎ-dé kí mǎ ya kete kinlé bǎ d'a təl tɪŋə-dé dɔ kagi-dé-ti gogi al kɔ ri wa? ²⁵ Ngankɔ-m-je kí njékadmɛɛ, m'ndigi kadi m'adi-si 'gəi né kí tò lo bɔyɔ-é-ti kinlé, kɔ kadi ooi rɔ-si kí njégosi-je al: Kəl Israyel-je kí madi mɛɛ-dé ndə sar kadi dow-je kí 'to jipi-je al bɪkti lay d'andi-né dan-dé-ti. ²⁶ Bɛbɛ Israyel-je lay ya d'a kaji, titi kí 'ndàngi-né 'panè: Njètaa dow-je kilə-dé taá à kɪ bɛbo Siyɔ-ti.

Ɛ̀ à kinə kaldɔta-je lə dow-je kí ginkoji-ti lə Jakobi kɔgi.

²⁷ Ə lokɪ m'ɔr majal-je lə-dé kɔgi lé, ɛ̀ bǎ à to noji kí m'ulə nati sə-dé.

²⁸ Kí sobi dɔ Poyta kí Maji rəmə, dɛ 'to njéba-je lə Lubə kɔ ta lə-si, ngà kí sobi dɔ mbəti rəmə, ɛ̀ ində-dé dan kəm-é-ti kɪ takul bɔbi-dé-je. ²⁹ Kɔ kɔ kɔ kare lə Lubə, kɪ bǎ liə lé, tò lo tò-é-ti. ³⁰ Titi kí səi ya kàrè ndɔki 'təli rɔ-si go ta-ti lə Lubə al ə takul təl rɔ go ta-ti al lə-dé bǎ Lubə oo-né kəmtondoo lə-si lé, ³¹ bə ya tɔ, dɛ ya kàrè, kí ngɔsnè-ti kinlé təl rɔ go ta-ti al lə-dé bǎ Lubə oo-né kəmtondoo lə-si, bɛbɛ dɛ ya kàrè [ngɔsnè]‡ Lubə oo kəmtondoo lə-dé tɔ. ³² Kɔ Lubə adi dow-je lay ya 'təl rɔ-dé go ta-ti al, kɔ koo-né kəmtondoo lə dow-je lay. ³³ Lubə to Lubə kí boy nǎ, to njègosi, kɪ njènégə! Ta kí gangi liə dum ndər gin-é, kɔ dow kí asi gə kɔjra-je liə ya goto! ³⁴ Nǎ é gə tagir lə 'Babə əsə nǎ bǎ to njèkɔji-é ta wa? ³⁵ Nǎ bǎ to njèkadi-é né dɔsɔy kadi təl ingə kí rangi tó-ti wa? ³⁶ †Né-je lay ya i rɔ-é-ti rəm, tò kɪ takul-é rəm, bǎ to kí 'liə rəm. Kɔsgaji to kí liə ya sartagangi. Amən!

Kulə dingəm mɛɛ-nǎ-ti

‡ 11:31 11:31 Ta-je kí tò mbunə né-ti kinlé [...] goto mɛɛ mbete-je-ti kí dɔsɔy kí dan-ti-je kí 'ndàngi kɪ ji-dé kɪ ta greki. † 11:36 11:36 1Kɔ 8:6

12

Panjiyø kí nøl Lubø

¹ Ngankɔ-m-je kí njékadmɛɛ, Lubø lé oo kəmtondoo lə-ji. Bəba m'ulø dingəm mɛɛ-si-ti kadi adi rɔ-si ki kadmɛɛ kí tò kəm rəm, aa njay rəm, nøl Lubø rəm; ə ɛ kin b́a to pole kí tɔgrɔ-ti kí kadi a 'poli Lubø. ² Adi kullø ra-si ɔw go-nɔ-ti k̀i 'lø dow-je kí dɔnangi-ti nè kin al, ngà adi təl kí négø lə-si təl kí sigi kinlé mbəl panjiyø-si, kdɔ kadi ɔri-né nin né kí Lubø ndigi, adi to né kí maji rəm, nøl-é rəm, b́a maji ɔr njuti rəm tɔ. ³ K̀i takul maji kí Lubø ra sə-m lé, m'ndigi kidø dow kí rá-rá dan-si-ti kadi gir kí n'è n'to dow kí ngay al, ngà kadi gir kí n'to dow kí n'asi lo-é-ti b̀è, kí go gangi kadmɛɛ-ti kí Lubø adi ná-ná dan-si-ti. ⁴ †Kdɔtalø titi kí rɔ dow kí káre-rè ya ɔw k̀i ngan rɔ-é-je kí gay-gay ə ngan rɔ-é-je kin kàre, ná-ná ya ɔw-né kí kullø liə-liə kinlé, ⁵ gangi-é kin ya tɔ é jøi kí j'ɲai b́a j'tøli rɔ kí káre-rè k̀i takul nam kàd̀i Kristi-ti lé, jøi lay ya j'toi ngan rɔ-nɔ tɔ. ⁶ †Ngà j'ɔwi k̀i kadmɛɛ-je kí gay-gay kí go ramaji-ti lə Lubø: Adi kinø dow ɔw k̀i kadmɛɛ pa ta kí ta Lubø-ti rəmø, kadi dowbé ra kullø-é adi ɔw go-nɔ-ti k̀i kadmɛɛ; ⁷ ə kinø dow ɔw k̀i kadmɛɛ koo go né lə njékəwnɔ-je rəmø, kadi dowbé ra kullø-é; dow kí ɔw k̀i kadmɛɛ ndó dow-je né rəmø, kadi indø rɔ-é ta néndó-ti; ⁸ dow kí ɔw kadmɛɛ kulø dingəm mɛɛ dow-je-ti rəmø, kadi indø rɔ-é ta kulø dingəm mɛɛ-dé-ti; dow kí ɔw k̀i kadmɛɛ kadi né dow-je rəmø, kadi ra k̀i mɛɛmaji; dow kí ɔw k̀i kadmɛɛ kɔr ǹɔ dow-je rəmø, kadi adi rɔ-é tungø mɛɛ kullø-é-ti; dow kí ɔw k̀i kadmɛɛ koo kəmtondoo lə dow-je rəmø, kadi

† 12:4 12:4 1Kɔ 12:12 † 12:6 12:6 1Kɔ 12:4-11

ra kullə-é k̀̀ r̀̀nəl. ⁹ Kadi ndigna lə-si rəmə, kədkəm-nə goto-ti. Ɔsi né kí maji al ngərəngi; indəi rɔ-si ta né kí maji-ti kində kí tɔgrɔ-ti. ¹⁰ Uwəi-nə noji titi kí t̀̀ tò kadi ngankɔ-nə-je 'ndigi-né-nə; kadi ná-ná ya un ta madi-é. ¹¹ Adi rɔ-si tungə pilingi ta kullə-ti ɓi adi dabi ra-si al. 'Rai kullə adi 'Babe k̀̀ mɛɛ-si kí káre-rè. ¹² 'Rai r̀̀nəl kɔ nékində mɛɛ do-ti lə-si. Iləi mɛɛ-si do madi-é-ti dan k̀̀-je-ti, uwəi rɔ-si ngə mɛɛ ta-ti kí pa k̀̀ Lubə. ¹³ 'Rai k̀̀ njékaa njay-je mɛɛ né-je-ti kí to rɔ-dé. Isi do nja-si-ti kɔ kuwə mba-je kí rɔ-si-ti. ¹⁴ †'Tɔri ndi-si do dow-je-ti kí d'isi d'ulə kəm-si ndoo; Ndi-si ɓá 'tɔri do-dé-ti ɓi indəi ndɔl do-dé-ti al. ¹⁵ 'Rai r̀̀nəl k̀̀ dow-je kí d'isi 'ra r̀̀nəl, ə 'nɔi k̀̀ dow-je kí d'isi 'nɔ. ¹⁶ Adi ta-si asi-nə. Adi ɓo né-je kí kadi 'toi-né kí ngay-je ɓá ra-si al, ngà adi ɓo soldɔ ɓá ra-si. Ooi rɔ-si kí njégosi-je al. ¹⁷ Ugəi kurə majal k̀̀ majal al; 'sangi kadi 'rai né kí maji takəm dow-je-ti lay. ¹⁸ Ta kí rá-ti ya, kinə à to ta lə-si ɓá lapiya à t̀̀-éné lé, kadi isi k̀̀ lapiya k̀̀ dow-je lay. ¹⁹ Səi kí m'ində-si dan kəm-m-ti lé, 'dali ba k̀̀ dɔrɔ-si al, ngà inəi adi Lubə ɓá tɔji wəngi liə. Kɔ 'ndàngi 'panè: 'Babe ya pa panè: Dalba to 'lə-m ə mə ɓá m'a kadi ná-ná nékugə dɔji-é!

²⁰ Ngà kinə ɓo ra njéba lə-i rəmə, 'adi-é né uso; kinə kundə man ra-é ə 'adi-é man ay; kɔ ra-é kí 'ra bè kinlé, to yalpər ɓá i ugə ungi do-é-ti.

²¹ 'Inə né kí maji al adi tət-i rɔ al. Ngà kadi i ɓá 'to njètət-i rɔ né kí maji al k̀̀ takul né ra kí maji.

13

Kulə do gin tógi-ti lə njékɔɓe-je

† 12:14 12:14 Mat 5:44; Luk 6:28

¹ Kadì dow kí rá-rá ulə dɔ-é gin tógi-ti lə njèkɔbe-je kí d'isi dɔ-é-ti, kɔɔ kɔbe kí i rɔ Lubə-ti al ya goto; ə njèkɔbe-je kí d'isi kinlé to Lubə ya b́á ində-dé. ² Gin-é kin b́á dow kí ra dɔngá k̀ì njèkɔbe rəmə, ɛ ɔsi ta né-je kí Lubə ində kadì tò k̀ì gangi-é gangi-é; ə dow-je kí 'mbati təl rɔ-dé go ta-ti lé, dɛ ya d'a ree k̀ì ta kí gangi dɔ-dé-ti. ³ Njèkɔbe-je lé, dow kí ra né kí maji rəmə, à b̀əl-dé al, ngà dow kí ra né kí maji al b́á à b̀əl-dé. I 'ndigi kadì b̀əl njèkɔbe al wa? 'Ra né kí maji rəmə ɛ à kɔsi gaji-i; ⁴ kdɔtalə njèkɔbe lé, isi 'ra kullə lə Lubə kɔɔ maji lə-i. Ngà kinə 'ra né kí maji al rəmə 'b̀əl; kdɔtalə kiyəɔ kí ɛ uti lé, ɛ uti k̀ì ndangi kare al, ɛ isi ra kullə lə Lubə kɔɔ kadì tɔji-né kində kɔji k̀ì wɔngi lə Lubə dɔ dow-ti kí njera né kí maji al. ⁵ Gin-é kin b́á tò kadì dow ulə-né dɔ-é gin tógi-ti lə njèkɔbe, kɔɔ ta lə b̀əl wɔngi kin par al, ngà kɔɔ ta lə tagir kí maji kí tò mɛɛ dow-ti. ⁶ †Gin-é kin ya tɔ b́á səi ugəi-né lambo tɔ. Kdɔtalə njèkɔbe-je lé 'to njérakullə-je lə Lubə, adi kullə-é kin ya b́á to kullə lə-dé. ⁷ Ná-ná ya adi-é né kí to tó-é kadì adi-é; né kí tò kadì ugəi mbete-é rəmə ugəi; dow kí tò kadì adi-é lambo rəmə, adi-é; dow kí tò kadì 'b̀əli-é rəmə, 'b̀əli-é; dow kí tò kadì uni ta-é rəmə, uni ta-é.

Ta lə ndigna

Mat 22:35-40; 1Jq 3:11-23

⁸ Adi kurə lə dow tò dɔ-si-ti al, ngà kadì kurə ndigna b́á tò dɔ-si-ti. Kdɔtalə dow kí ndigi madi-é lé, ɛ ra né kí ndukun ndigi adi ɔr njuti. ⁹ Kɔɔ ndukun-je kí panè: «'A ra kaya al, 'a tɔl dow al, 'a bɔgi al, ['a pa ta kí ndangi al]*, 'a ra kəmnda al», k̀ì ndəgi ndukun-je lay kinlé, toki

† 13:6 13:6 Mat 22:21; Mar 12:17; Luk 20:25 * 13:9 13:9 Ta-je kí tò mbunə né-ti kinlé [...] goto mɛɛ mbete-je-ti kí dɔsay kí dan-ti-je kí 'ndangi k̀ì ji-dé k̀ì ta grɛki.

kəw-dé lay mɛɛ ta-ti kin: «'A ndigi dow madi-i titi-na kè rɔ-i bè.» ¹⁰ Dow kí ndigi dow-je lé à ra né kí maji al kí dow madi-é al. Adi ndigi dow bá to ra né kí ndukun ndigi kɔr njuti.

¹¹ 'Rai bè kdotalə səi 'gəi dokaglo kí j'isi-ti kin gow. To dokàdì kí kadi ʒi-né dɔ bi-ti, kdotalə kí done bè kinlé kaji a ngosi sə-ji itə kí ndɔki ʒəi j'adi-né mɛɛ-ji kin bəy. ¹² Lo kí ndɔɔ isi goto, lo kí kada isi ree. Ən ə j'tɔri kullə-je kí londul-ti rɔ-ji-ti kɔgi ə j'tuləi néɔ-je kí londógi-ti rɔ-ji-ti. ¹³ J'adi panjiyə-ji a njururu, titi kí dow njiyə-né kada kin bè; j'rai baborè nékuso kè gɔyibi kí kay al rəm, j'rai bə lə kaya kè néra kí jugi-jugi al rəm, kadi gaki-na kè kim-na goto rɔ-ji-ti rəm. ¹⁴ Ngà adi panjiyə 'Babe Jeju Kristi bá tò rɔ-si-ti ə né-je kí daji rɔ-si ra adi kəmnda-é isi ra-si kinlé, owi go-ti al.

14

Njétógi-je kè njéyay-je

¹ †Dow kí yay mɛɛ kadmɛɛ-ti lé, uwəi-é ki rɔ-si-ti maji, bi gangi ta dɔ tagir-je-ti liə al. ² Kdotalə dow madi gə kí n'a kuso né-je lay kare; ə dow kí rangi kí yay uso mbikamɔy-je ya par. ³ Kadi dow kí njékuso né-je lay nədi njəmbati né-je madi al; bá kadi njəmbati kuso né-je madi gangta dɔ njékuso-é-ti al rəm, kdotalə Lubə uwə-é ki rɔ-é-ti maji. ⁴ I ə, i to ná bá 'gangi ta dɔ ngonnjəkullə-ti lə madi-i wa? Lé ɛ a taá əse usi kàrè to ta lə 'Ba-é ya. Ngà ɛ à kə taá, kdotalə 'Babe ɔw kè tógi kɔ gəti-é-né. ⁵ Dow madi oo adi ndɔ kí bè kin itə ndɔ kí bè kin; ə ɛ kí madi oo adi ndɔ-je d'asi-na lay. Kadi ná-ná ya mɛɛ-é usi nangi pɔ dɔ tagir-ti liə kí sobi dɔ-é. ⁶ Dow kí ɔr kəm ndɔ-je kàrè, ɔr kəm-é kɔ 'Babe. Dow kí uso né-je

† 14:1 14:1 Kol 2:16

lay kàrè, uso kɔ 'Babe, kɔtalə ɛ ra oiyo Lubə kɔ; ə dow kɔ uso né-je maɖi al kàrè rəmə, uso al kɔ 'Babe; ə ɛ ya kàrè ra oiyo Lubə kɔ tɔ. ⁷ Kɔtalə dow maɖi kɔ dan-ji-ti kɔ isi kɔ dɔ-é taá ta kɔ liə-ti ya goto rəm; dow kɔ oy ta kɔ liə-ti kàrè goto rəm tɔ. ⁸ Kɔtalə kinə j'isi kɔ dɔ-ji taá rəmə, j'isi kɔ 'Babe; ə kinə j'oyi rəmə, j'oyi kɔ 'Babe. Lé j'isi-né kɔ dɔ-ji taá əse j'oyi-né kàrè, j'toi kɔ lə 'Babe. ⁹ Kɔ Kristi oy b́a təl isi kəm, kɔ kaɖi to 'Babe lə dow-je kɔ d'oy kɔ dɛ kɔ d'isi kəm. ¹⁰ †Ngà i ə, 'gangi ta dɔ ngonkɔ-i-ti kɔ ri wa? əse 'nəɖi ngonkɔ-i kɔ ri wa? Jəi lay ya j'a kai nɔ Lubə-ti logangta-ti liə. ¹¹ Kɔtalə 'ndangi 'panè: 'Babe panè, m'isi kəm, dow-je lay ya d'a kɔsi məkəji-dé nangi nɔ-m-ti, ə ndɔ dow-je lay à kɔsi gajɔ-m ma Lubə. ¹² Beba ná-ná ya dan-ji-ti à kɔr go kullə ra-é kɔ sobi dɔ-é nɔ Lubə-ti. ¹³ Ən ə adi j'gangi ta dɔ-nə-ti al. Né kɔ tɔ kaɖi un ndi-i dɔ-ti lé, to təl kɔ kaɖi 'təl jigi 'tugə ngonkɔ-i kɔ njəkadmɛ əse 'təl kəm rəbi kusi liə mɛ mɛ majal-ti al. ¹⁴ M'gə maji, ə mɛ-m usi nangi pɔɔ kɔ takul nam kàɖi 'Babe Jeju-ti kɔ né kɔ tɔ nɛ takəm Lubə-ti ya goto; ngà kinə dow maɖi oo adi né kɔ bè kin tɔ nɛ takəm Lubə-ti lé, kɔ rɔ dowbé-ti kin rəmə né-é tɔ nɛ ya. ¹⁵ Kinə ta lə nékuso b́a i 'tuji-né mɛ ngonkɔ-i rəmə, i njiyə kɔ go ndigi dow-je-ti al. Dow kɔ Kristi oy kɔ ta liə lé, 'təl gin tuji liə kɔ nékuso-i al. ¹⁶ Né kɔ maji kɔ rɔ-si-ti lé, adi təl né kɔ kaɖi dow-je 'pa-né ta kɔ maji al dɔ-si-ti al. ¹⁷ Kɔtalə kɔbe lə Lubə lé, to ta lə nékuso kɔ nékay al, ngà to né ra kɔ njururu, to lapiya, ə to rɔnəl kɔ takul Ndil kɔ aa njay. ¹⁸ Dow kɔ ra kullə adi Kristi kɔ kəm rəbi kɔ bè kinlé rəmə, dowbé nəl Lubə rəm, b́a dow-je 'ndigi ta liə rəm. ¹⁹ Ən ə adi j'sangi né kɔ à ree kɔ lapiya kɔ né kɔ à kɔw kɔ dow-je kete-kete. ²⁰ 'Tuji kullə lə Lubə

† 14:10 14:10 2Kɔ 5:10

kdo nékuso al! Togrò-ti, né-je lay ya aa njay; ngà kə fá to né kí maji al kadi dow uso né ə təl-né jigì tugə madi-é-je. ²¹ Maji kadi usoi da al rəm, ayi yibi nduu al rəm, əse né-je lay kí à to jigì nɔ̃ ngonkɔ̃-si-ti kí njèkadmɛɛ [kadi usi əse yay*] lé ɔ̃gi rɔ̃-si dɔ̃-ti. ²² Kadmɛɛ lə-i kí ɔw-né dɔ̃ né-je-ti kinlé, 'ngəm ta kí lə-i-ti nɔ̃ Lubə-ti. Dow kí ra né kɪ mɛɛnda kay ə mɛɛ-é uwə-é kɪ ta dɔ̃-ti al fá to njènékumə! ²³ Ngà dow kí mɛɛ-é a sobi dɔ̃ né kí ɛ̃ uso rəmə ta tò dɔ̃-é-ti, kdɔtalə né kí ɛ̃ ra lé ɔw go-nə-ti kɪ kadmɛɛ liə al. ə né lay kí dow ra kɪ kadmɛɛ al lé to majal.

15

¹ Jəi kí tógi-ji tò lé, tò kadi j'gəti də kí 'yay ə kadi j'sangi né kí nəl-ji jəi ya par al. ² Kadi dow kí rá-rá dan-ji-ti ra né kí nəl madi-é kdo maji liə rəm, fá kow kɪ kete-kete liə rəm tɔ̃. ³ Kdɔtalə Kristi sangi né kí nəl-é al, ngà 'ndàngi 'panè: «Tajsul lə njétaji-i-je này dɔ̃-m-ti.» ⁴ ə ta-je lay kí ndɔki 'ndàngi lé, tò kdo kadi ndó-ji né, bè kdo kadi kilə mɛɛ dɔ̃ madi-é-ti kɪ sɔlmɛɛ kí Mbete kí aa njay ndó-ji lé, ra adi j'ɔwi kɪ kində mɛɛ dɔ̃-ti. ⁵ Kadi Lubə kí njèkadi dow-je mɛɛ kí kilə dɔ̃ madi-é-ti, kɪ njèsɔl mɛɛ dow-je lé, ra adi tagir kí káre-rè kin ya ɔwi-né dɔ̃-nə-ti titi kí mɛɛ Jeju Kristi ndigi-né, ⁶ bè kdo Kadi indəi ndi-si natɪ kɪ mɛɛ-si kí káre-rè ɔsi-né gajɪ Lubə kí to Bɔbi 'Babe lə-ji Jeju Kristi. ⁷ Uwəi-nə kɪ rɔ̃-nə-ti, titi kí Kristi uwə-si-né kɪ rɔ̃-é-ti, kdo kadi ri Lubə fá-né.

Kristi to ngonnjèkullə lə dow-je lay

* 14:21 14:21 Ta-je kí tò mbunə né-ti kinlé [...] goto mɛɛ mbete-je-ti kí dɔsəy kí dan-ti-je kí 'ndàngi kɪ ji-dé kɪ ta greki.

⁸ Adì m'ndigi kidə-si kí Kristi təl ngonnjèkullə lə jipi-je kɔɔ tɔji-né kí Lubə to njèra né kí tɔgrɔ-ti, kɔɔ kadì kunmindì-je kí sɔbi dɔ ka-ji-je lé né-é ra-né né, ⁹ ə dow-je kí 'to jipi-je al lé, d'ɔsi gajì Lubə kɔɔ koo kəmtondoo liə, titi kí 'ndàngi-né 'panè: Gin-é kin b́a m'a tóy-i-né nɔ̀ gin dow-je-ti kí 'to jipi-je al, ə m'a kusi pa kɔsi-né gajì-i. ¹⁰ 'Pa b́əy 'panè: Səi gin dow-je kí 'toi jipi-je al, 'rai rɔnəl k̀ì dow-je lə Lubə. ¹¹ ə 'pa ya b́əy 'panè: ɔsi gajì 'Babə, səi gin dow-je lay kí 'toi jipi-je al, ə kadì gin dow-je lay d'ulə ríba dɔ-é-ti! ¹² Ejay njèpata kí ta Lubə-ti pa tɔ panè: Dow káre à tɛɛ ginkoji-ti lə Jese, ɛ b́a à k̀ì kɔɔ kɔ̀bɛ dɔ ndəgi gin dow-je-ti, ə gin dow-je kí 'to jipi-je al d'a kində mɛɛ-dé dɔ-é-ti. ¹³ Kadì Lubə kí to nékində mɛɛ dɔ-ti adì rɔnəl k̀ì lapiya rusi mɛɛ-si mɛɛ kadmɛɛ-ti, kɔɔ kadì kində mɛɛ dɔ-ti lə-si tò k̀ì dɔ madi-é-ti madi-é-ti, k̀ì takul tógi lə Ndil kí aa njay!

Kullə lə Pol k̀ì kɔji kɔw mba liə

2Kɔ 10:13-18

¹⁴ Ngankɔ-m-je kí njékadmɛɛ, kí sɔbi dɔ-si lé, ma k̀ì dɔ-m m'gə maji kí ramaji rusi mɛɛ-si nji-nji, négə rusi dɔ-si rəm, asi gaki kadì səi ya 'ndəji-nə rəm tɔ. ¹⁵ Bè ya kàrè, lo madi-je-ti lé, m'ndàngi ta-je kí ńa-je k̀ì rɔtungə pilingi, kɔɔ kole-né mɛɛ-si dɔ né-je-ti madi. Kɔɔ Lubə ra sə-m maji ¹⁶ b́a adì-m m'to njèrakullə lə Jeju Kristi, kɔɔ dow-je kí 'to jipi-je al; m'adi rɔ-m kɔɔ kullə kí tò tagay kí to kullə kilə mbɛ Poyta kí Maji lə Lubə, kɔɔ kadì dow-je kí 'to jipi-je al 'to-né kadkare kí nəl Lubə rəm, Ndil kí aa njay ində tagay rəm. ¹⁷ Adì kí sɔbi dɔ kullə lə Lubə lé, m'a kɔsi gajì rɔ-m kɔɔ nam kí m'nam kàdì Jeju Kristi-ti. ¹⁸ Kɔɔ né kí rangi kí b́o kɔsi kagi dɔ-ti ra-m ya goto; ɛ kí Kristi ra k̀ì kəm rəbi kí rɔ-m-ti ree-né k̀ì dow-je kí 'to jipi-je al adì 'təl rɔ-dé go ta-ti

kin ya par. E ra kè kòm rəbi ta-je lə-m kè kullə ra-m-je, ¹⁹ kè takul tógi kí toji rɔ-é mɛɛ nékoji-je-ti kè né-je kí tò bəl-bəl rəm, kè takul tógi lə Ndil kí aa njay rəm tɔ. Beba kí bebo Jorijaləm-ti nu ya sar tɛɛ-né dɔnangi Iliri-ti kinlé, m'ilə mbɛ Poyta kí Maji lə Kristi titi, m'gəki lo gəki-gəki. ²⁰ Ə mə m'ndigi kilə mbɛ Poyta kí Maji lo-ti kí ri Kristi ba-ti al bəy, bə kɔo kadi m'ində gin-é dɔ 'lə dow madi-ti al, titi kí 'ndangi-né 'panè:

²¹ Dɛ kí mbɛ ta liə usi mbi-dé-ti al ya, d'a koo-é; ə dɛ kí d'oo ta kí dɔ-é-ti al, d'a gə mɛɛ ta liə.

²² †Né kin ya taá-taá ɔgi-m kow rɔ-si-ti. ²³ Ngà kí bone bə kinlé, kullə lə-m goto dɔnangi-é-je-ti kin ngá, ə low nu asi bal-je nɔ ya m'ndingə kadi loki m'isi m'ow ki dɔnangi Espay-ti rəmə, m'ow rɔ-si-ti; ²⁴ m'ində mɛɛ-m dɔ-ti kadi loki m'isi m'ow rəmə, m'dəə nɔɔ m'oo-si; ə loki kisi-m rɔ-si-ti usi rɔ-m-ti sɛ ngá rəmə, sɛi a kindəi-mi rəbəə kadi m'ow. ²⁵ †Kí bone bə kinlé, m'isi m'ow ki Jorijaləm, kɔo ra kullə kɔo njékaa njay-je. ²⁶ Kɔotalə njékəwnə-je kí dɔnangi Maseduwan-ti, kè dɔnangi Akay-ti 'ndigi mbɔ né kɔo njéndoo-je kí dan njékaa njay-je-ti kí d'isi bebo Jorijaləm-ti. ²⁷ †Dɛ 'ndigi maji nɔ kadi 'ra sə-dé, ə to kurə dɔ-dé-ti kadi 'ra; kɔotalə kinə dow-je kí to jipi-je al d'ubə maji né-je kí sobi dɔ Ndil kí aa njay kè kòm rəbi kí rɔ jipi-je-ti lé, to tó-é kadi dɛ kərə d'a ra kè jipi-je kè né-je kí kadi 'ra-né kè rɔ-dé tɔ. ²⁸ Gə né-je kin à gangi ə m'a kadi-dé né-je kí 'mbɔ kinlé ngá bá loki m'isi m'ow dɔnangi Espay-ti rəmə, m'a dəə rɔ-si-ti nɔɔ kɔo koo-si. ²⁹ M'gə kí kow-m rɔ-si-ti kinlé, m'a kow kè tərndi lə Kristi kí nɔ.

† 15:22 15:22 Ròm 1:13 † 15:25 15:25 1Kɔ 16:1-4 † 15:27 15:27 1Kɔ 9:11

³⁰ [Ngankɔ-*m*-je kí njékadmɛɛ]*, m'ulə dingəm mɛɛ-si-ti kɛ takul 'Babe lə-ji Jezu Kristi, kɛ takul ndignɔ kí ɔ rɔ Ndil kí aa njay-ti, kadi ori kadi-m lo rɔ-ti kɛ kəm rəbi ta-je kí pa kɛ Lubə kɔ-m, ³¹ kɔ kadi m'tɛɛ mɛɛ ji njémɛɛngə-je-ti kí dɔnangi Jude-ti, ə kadi kadkare kí m'isi m'ow-né kí Jorijalɛm kinlé njékaa njay-je 'taa kɛ rɔnəl; ³² beba m'a tɛɛ rɔ-si-ti kɛ rɔnəl, ə kinə Lubə ndigi rəmə, m'a kuwə rɔ-m rɔ-si-ti nɔɔ ndɛ. ³³ Kadi Lubə kí njəlapiya nɔy sə-si lay! Amɛn!

16

Ndɔji-je, kɛ lapiya kɛ ndigi ra lə Pol

¹ M'inə kɔnan-ji Pobe kí to njèkində kəm-é go né-ti lə njékəwnə-je kí bebo Sankré-ti mɛɛ ji-si-ti, ² kɔ kadi uwəi-é kí rɔ-si-ti kɔ nam kí ɛ nam kadi 'Babe-ti gangi-é kí tuwə kuwə-né njékaa njay-je kɛ rɔ-si-ti. 'Rai siə mɛɛ né-je-ti lay kí à kow ndoo-é rɔ-si-ti; kɔ ɛ ra kɛ dow-je nɔ rəm, b́a mɔ ya kàrè ɛ ra sə-m rəm tɔ.

³ †'Rai lapiya Priska-je kɛ Akilasi kí 'to madkullə-je lə-m mɛɛ kullə-ti lə Jezu Kristi; ⁴ dɛ d'ilə rɔ-dé kɔgi b́a d'aji-m-né ta yo-ti; to mɔ kɛ kár-m b́a m'ra-dé oiyo al, njékəwnə-je kí gay-gay lay kí 'to jipi-je al kàrè 'ra-dé oiyo tɔ. ⁵ 'Rai lapiya njékəwnə-je kí d'isi 'kəw-nə mɛɛ kəy-ti lə-dé. 'Rai lapiya Epaynɛti kí m'ində-é dan kəm-m-ti. ɛ ya to dow kí dɔsɔy kí adi mɛɛ Kristi dɔnangi Aji-ti. ⁶ 'Rai lapiya Mari kí ra kullə ɔɔ rɔgi-rɔgi kɔ ta lə-si kin. ⁷ 'Rai lapiya Andronikusi-je kɛ Jiniyasi, kí 'to noji-m-je rəm, madi dangay-je lə-m rəm, b́a 'to njékəwkulə-je kí d'un ta-dé dan madi-dé-je-ti, b́a dɛ d'adi mɛɛ-dé

* 15:30 15:30 Ta-je kí tò mbunə né-ti kinlé [...] goto mɛɛ mbete-je-ti kí dɔsɔy kí dan-ti-je kí 'ndàngi kɛ ji-dé kɛ ta greki. † 16:3 16:3 Knj 18:2

Kristi kete nḁ-m-ti rəm tɔ. ⁸ 'Rai lapiya Ampliyatusi kí to dow kí m'ində-é dan kəm-m-ti mɛɛ nam-ti kí j'nam kàdì 'Babe-ti. ⁹ 'Rai lapiya Urbɛ kí to madì kullə lə-m mɛɛ kullə-ti lə Kristi rəm, 'rai lapiya Istakisi kí to dow kí m'ində-é dan kəm-m-ti kin rəm tɔ. ¹⁰ 'Rai lapiya Apeləsi kí tɔji ndaji nam kí ɛ nam kàdì Kristi-ti. 'Rai lapiya dow-je kí mɛɛ kəy-ti lə Aristobul. ¹¹ 'Rai lapiya noji-m Erodion. 'Rai lapiya dow-je kí mɛɛ kəy-ti lə Narsisi kí 'nam kàdì 'Babe-ti. ¹² 'Rai lapiya Tripɛn-je kə Tripoji kí 'to dené-je kí d'ɔɔ rɔgi-rɔgi kɔɔ kullə lə 'Babe. 'Rai lapiya Pɛrsidi kí m'ində-é dan kəm-m-ti, ɛ ɔɔ rɔgi-rɔgi kɔɔ kullə lə 'Babe. ¹³ †'Rai lapiya Rupusi kí to dow kí 'Babe mbəti-é kin rəm, 'rai lapiya kɔ-é kí to kɔ-m kin rəm tɔ. ¹⁴ 'Rai lapiya Aseṅkriti, Plegɔ, Erməsi, Patrobasi, Ermasi, kə ngankɔ-ji-je kí njékadmɛɛ-je kí d'isi sə-dé. ¹⁵ 'Rai lapiya Pilologi-je kə Juli, Nere-je kə kɔnan-é, Olɛmpasi kə njékaa njay-je kí d'isi sə-dé. ¹⁶ 'Rai-nə lapiya kuwə-nə kàdì-nə-ti kə mɛɛ kí aa njay. Njékəwnə-je lə Kristi lay ya 'ra-si lapiya.

¹⁷ Ngankɔ-m-je kí njékadmɛɛ, dow-je kí njékosi néndó kí ingəi kin ngərəngi kə kəm rəbi sulə dow-je kadi 'gangi-nə rəm, kə kəm rəbi ra-dé kadi d'usi mɛɛ majal-ti rəm kinlé, m'ulə dingəm mɛɛ-si-ti kadi ooi go rɔ-si rɔ-dé-ti. ɔri rɔ-si ngərəngi kɔgi rɔ-dé-ti. ¹⁸ Kɔɔ ko dow-je kí bè kinlé 'ra kullə lə 'Babe lə-ji Kristi al, ngə 'ra kullə kɔɔ mɛɛ-dé ya par; ta-je kí maji-maji kə ta piti-nə-je ɔa d'ədi-né dow-je kí njékəmkɔr al. ¹⁹ ɔ səi rəmə, dow-je lay ya 'gə təl rɔ go ta-ti lə-si; adi m'ra rɔnəl kɔɔ ta lə-si, ngə kí sobi ɔɔ néra kí maji lé, kadi 'toi njégosi-je ɔ kí sobi ɔɔ néra kí majal rəmə, kadi aai njay tɔ. ²⁰ Nəy nə al kadi Lubə kí njəlapiya lər Satə gin nja-si-ti lər-lər.

† 16:13 16:13 Mar 15:21

Kadi ramaji lə 'Baʔe lə-ji Jeju n̄ay sə-si! ²¹ †Timote kí madkullə lə-m ra-si lapiya, ʔá Lisiyusi, Jasɔ k̄i Sojipater kí 'to noji-m-je 'ra-si lapiya tɔ. ²² Ma Tertusi kí njèndangi mbete lé kàrè, m'ra-si lapiya k̄i takul nam kí m'nam kàd̄i 'Baʔe-ti tɔ. ²³ †Gayusi kí njèkuwə-m ma Pol mba k̄i rɔ-é-ti rəm, njèkadi njékəwna-je 'kəw-nə rɔ-é-ti kinlé, ra-si lapiya tɔ. Erasti kí to njèkoo go né-je lə ʔebo ra-si lapiya rəm, ʔá ngonkɔ-ji Kartusi kàrè ra-si lapiya tɔ. ²⁴ [Kadi ramaji lə 'Baʔe lə-ji Jeju Kristi n̄ay sə-si lay! Amɛn!]* ²⁵ Lubə ɔw k̄i tógi kí asi mbusi nja-si k̄i kəm rəbi Poyta kí Maji kí sɔbi dɔ Jeju Kristi kí m'isi m'ilə mbɛ-é. Poyta kí Maji kinlé ʔá to kəm rəbi kí ɛ tɔji-né né-je kí tò lo ʔɔɔɔ-é-ti low lə low-je nu, ²⁶ ʔá ʔone bè ɛ tɛɛ k̄i dɔ-é k̄i takul mbete-je lə njépata-je kí ta-é-ti kí 'ndangi kí go ndu-ti kí ɛ kí to Lubə kí njèkisi sartagangi un adi-dé ə in̄ə kadi gin dow-je lay kí 'to jipi-je al 'gə, kdɔ kadi d'adi-é-né mɛɛ-dé ə 'təl-né rɔ-dé go ta-ti liə. ²⁷ Kadi Lubə kí ɛ ya k̄i kár-é to njègosi lé, riʔa to 'liə k̄i dɔ ʔal-ʔal k̄i kəm rəbi kí rɔ Jeju Kristi-ti! Amɛn!

† 16:21 16:21 Knj 16:1 † 16:23 16:23 a Knj 19:29; 1Kɔ 1:14; b 2Ti 4:20 * 16:24 16:24 Ta-je kí tò mbunə né-ti kinlé [...] goto mɛɛ mbete-je-ti kí dɔsay kí dan-ti-je kí 'ndangi k̄i ji-dé k̄i ta grɛki.

Ta lə Lubə Kunmindī kǐ Sigi

Mango: Ta lə Lubə Kunmindī kǐ Sigi (New Testament)

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mango)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 13 Jun 2022

a2451d3b-54b4-50ec-847f-e964bc48641a